

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre 36 kor.
Fél évre 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra 3 kor.

Nyiltteri közlemények megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és ceanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KLADOHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, április 12.

Nem akar hódítani az új orosz kormány.

— Hivatalos proklamációk hadicélokról. — Lehet béke is, de háború is. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Pétervár. A távirati ügynökség az ideiglenes kormány következő nyilatkozatát közli:

— Oroszország állapotainak és katonai helyzetének megvizsgálása után az ideiglenes kormány elhatározta, hogy eleget tesz az ország iránt való ama kötelességének, mely szerint a népnek nyíltan és egyenesen megmondja a teljes igazat. A most megbukott kormány a honvédelmet súlyosan rendetlen állapotban hagyta. Vétkes tértelensége és ügyetlen rendszabályai folytán zavarokat idéztek elő pénzügyeinkben. Az élelmiszer is szállítási szolgáltatásban és a hadseregnek municióval való ellátása dolgában megintgatta az egész gazdasági szervezetet. Az ideiglenes kormány az egész nép tevékeny támogatásával minden erejét arra fogja főhasználni, hogy a régi rezsim kárait határozottan megszüntesse. De az idő sürget. A haza számos fiának a k t és tél ősves háború tolymán bőségesen omlott a vére, mindamellett az ország még mindig hatalmas ellenséggel áll szemben, amely az államhoz tartozó egész országreszket megszállva tart és ép most az orosz szabadság születésének napjaiban, új, döntő előretöréseket kezdett.

A nemzeti hazának mindenáron való megvédelmezése és az országunk ellenségtől való felszabadítása, amely ellenség áttörte határainkat, legtöbb, legtontosabb földadata harcossainknak, akik a népszabadságot védelmezik. Az ideiglenes kormány a nép akaratában bizva, hogy e szoros, közös szövetséggel végleg döntson a világháborúban és annak befejezésére vonatkozó összes kérdésekben, már most kötelességének tartja kijelenteni, hogy a szabad Oroszországnak nem célja más népek felett uralkodni, hogy nemzeti örökségüket velük elvegyék és hogy erőszakos módon szálljon meg idegen területeket, sőt célja tartos békét teremteni a népek ama joga alapján, hogy önmaga döntson sorsa fölött. Az orosz nép nem arra törekszik, hogy más népek rovására növelje külső hatalmát, nem akar más népeket leigázni, vagy megalmazni. Az egyenlőség nevében az orosz nép eltávolította azokat a láncokat, ame-

lyek a lengyel népre nehezettek, de nem fogja megengedni, hogy a haza a nagy küzdelmekből megálázva és életföltételeit megingatva kerüljön ki.

Ezek az alapelvek alkotják alapjait az ideiglenes kormány külső politikájának, amely a nép akaratát hibátlanul hajtja végre és megoltalmazza a haza jogait, miközben teljesíteni fogja azokat a kötelességeket, amelyeket szövetségeseinkkel szemben vállaltunk. A felszabadított Oroszország ideiglenes kormányának nincs joga ahhoz, hogy a nép előtt elhallgassa az igazságot. A haza veszedelemben van, minden erőnket meg kell feszíteni, hogy megmentjük. Azt óhajtjuk, hogy az ország erre az igazmondásra ne válaszoljon meddő lehangoltsággal, ne válaszoljon azzal, hogy bátoratlanná válik, hanem olyan lendülettel, amely az egységes nemzeti akaratnak kifejezője. Ez majd új erőt kölcsönöz nekünk a harcra és meghozza a boldogságot. A kemény megpróbáltatás órájában azt kívánjuk, hogy legyen az egész ország eléggé erős ahhoz, hogy a kivívott szabadságot biztosítsa és hogy fáradhatatlanul dolgozzon a szabad Oroszország javára. Az ideiglenes kormány, amely ünnepies esküvel fogadja, hogy a népet fogja szolgálni, azt a szilárd meggyőződést valja, hogy általános támogatással abba a helyzetbe jut, hogy kötelességét a haza és mindnyájunk iránt teljesítheti. Lwow herceg, a minisztertanács elnöke.

Berlin. Az oroszországi szociáldemokrata munkáspárt szervezési bizottságának külügyi titkársága Cseizséhez nyílt levelet intézett, amelyben élesen tiltakozik az ellen a rendszeres kampány ellen, amelyet a francia és angol kormányparti szociálisták folytatnak, hogy az orosz szociálista proletárságot a békéért való harcban megakadályozzák.

Zürich. Az orosz mérsélt szociálisták lapja a legnagyobb határozottsággal tiltakozik Miljukov hódító politikája ellen. A lapok kijelentik, hogy Lyon terveikért egyetlen orosz katonát sem szabad feláldozni. A mai Oroszországban nincs helye többé olyan államnak, amilyeneknek a régi cári Oroszországban volt. A forradalmi orosz szociálista lap, a

Djón feltűnést keltő cikkben fordult Törökország feldarabolásának terve ellen. Ebből Oroszországnak nem szabad zsákmányolni. Ausztria Magyarország feldarabolásának tervét is helyteleníti a lapok, mert az orosz szociálisták nem hódításra, hanem tartós békére törekednek.

Stockholm. Az orosz radikális csoportok követelik, hogy azokat az angol hivatalnokokat, akik Oroszországban számos gazdasági szervezetben, állami vállalkozásban, irodákban vezető, vagy felügyelői állásokat töltenek be, azonnal távolítsák el.

A Vossische Zeitung stockholmi levelezője Pétervárról arról értesül, hogy a kormány és a munkáspárt között az ellentét napról-napra növekszik az élelmiszer inség miatt. Az ideiglenes kormány a tábori hadsereg részére a tartalékraktárakban felhalmozott készleteket igénybe vette, azonban az élelmiszer mizériákon csakis átmenetileg tudtak segíteni. Péterváron ismét inség van. Sem gabonaneműek, sem hus, sem vaj nincsen. A hatósági üzletek előtt minden nap nagy tömegek várnak élelmiszere. A pétervári városi tanács a következő jelentést intézte: A régi kormány uralma alatt bezárt péküzleteket ismét be kellett zárni a liszthiány miatt. A kenyérgyegyeket sürgősen be kell hozni.

Stockholm. Pétervári jelentések szerint az oroszok Stochodnál 20—25 ezer embert vesztek. A vereséget főképen az orosz csapatoknál a forradalom miatt bekövetkezett szellemi nyugtalanság okozta. A Rjecs szerint az volt a baj, hogy kevés volt a munició. A hadseregnek állandóan ismételni kell kérésüket, hogy nincs munició. A munició munkások dacára a több, mint fél hónapi szünetnek, vonakodnak munkába állni. A mérnökök panaszkodnak, hogy a forradalom óta a gyárakban zavar állott be mert a munkások minden vitás kérdésben önmaguk akarnak dönteni. A közvetítő bizottságok rendszer nélkül működnek. A mérnökök azt követelik, hogy a munkások által elűzött munkavezetőket hívják vissza. A munkák szabályozása végett a munkások és a munkavezetők bizottságot alakítanak. Számos kozák és más katona, akik a városon kívül szolgálnak, a köztársasági mozgalommal szemben köztársaságiaknak vallják magukat és visszautasítják azt a követelést, hogy a földbirtokokat szétosszák.

Meghúsult az angolok áttörési terve.

(Súlyos veszteséggel visszavert támadások Arrasnál.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin, április 11. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A Scarpetól északra fekvő tovább Givenchy eu Gohele, Farbules és Fampoux melletti területekre korlátozott harcok cselekmények nem változtattak a helyzeten. Az angolok az Arras—cambry-i országot mindkét oldalán heves tűz után jelentékeny erővel széles arcvonalban újból támadtak, de súlyos veszteségükkel visszavertük őket. Ma reggel óta ott, valamint Bullecour és Quent között újabb harcok fejlődtek. A bapaume—cambry-i országot és az Oise között csak kisebb harcok zajlottak le vonalaink előtt. St.-Quentin, úgy mint az előző napokban gránátokkal és srappellekkel lötték, szintugy Laferet is.

A német trónörökös hadcsoportja

Vaillytól—Reimsig a tüzérségi esata hevessege napról-napra fokozódik. A franciáknak azt a kísérletét, hogy arkainkon, Berry—Aubactól délkeletre, rajtaüssenek, gyors ellentámadásunkkal megghusítottuk.

Albert württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja.

Lényeges esemény nem történt.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A Duna, a Stochod, a Zlotta-Lippa és a Dnyeszter mellett az oroszok több ízben élénk tüzérségi tevékenységet fejtettek ki.

József főherceg vezérezredes arcvonalán és Mackensen vezértábornagy hadcsoportjánál nem történt jelentős esemény.

Macedóniai haretér:

Semmi ujság. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Wolff-ügynökség jelenti a nyugati harcokról: Az Oise és Arras között levő régi harctéren, mely már 1915-ben is heves harcok színhelye volt, az angolok az 1915. óta tartott állásaink ellen támadásba mentek át. Az összes mechanikai harcok eszközök és a legnagyobb municions tömegek latbavetése után olyan helyi sikereket tudtak elérni, amellyel tapasztalatok szerint álló harcban a tüzérségnek és a csapatoknak egy bizonyos ponton való felhalmozásával elérhető szokott lenni. Az angolok által tervezett áttörés azonban az óriási, véres áldozataik ellenére is megghusult. A németek tetemes veszteség ellenére zárótüzben és pergőtüzben a leghatásosabb ellenállást fejtették ki az angol tulerővel szemben. St.-Quentin és Wailly között a kiürített területen a harcok ugyanolyan jellegűek voltak,

mint a legutóbbi napokban. Az yperni székesegyház tornyát nyilván az angolok ledöntötték. A st.-quentini székesegyházat is ágyúzzák.

A Vossische Zeitung katonai szakértője az Arras körül megindult nagy ütközetről a következőket írja: Az arrasi esata olyan nagyszabású, hogy a nyugati hadszíntéren döntő ütközetnek tekinthető. Előre volt látható, hogy ellenségeink ezuttal nem fognak olyan frontális áttörési támadásra vállalkozni, mint a milyen volt a tavalyi Somme-offenzíva. Az Arras körül napok óta dúló küzdelem ennek a hadjáratnak talán leghatalmasabb mérközése, amit megmagyaráz az a körülmény, hogy az egész nyugati harcvonalon Arras a legfontosabb stratégiai pont.

A támadóknak előnyére szolgál, hogy a Loretto-magaslat, a mely az angolok kezében van, a tüzérségi megfigyelésre nagyszerű bázis egészen Souayig, viszont a védelemnek nagy előnyére szolgál a kitűnő összekötővonalak a nagyon fontos Douaig. A némethadvezetés a legnagyobb bizakodással várhatja a harc kimenetelét, mert mindent megtett a védelemre, a mi emberileg csak lehető volt s ellenségeink támadása nem jött váratlanul, az iniciatíva pedig kezdettől fogva a mi kezünkben van. A mi most Arras körül történik, nem az ellenséges hadvezetés haditervein alapul, hanem mi készítettük elő s az ellenség számára nem volt más választás, mint a támadás.

Köln. A Kölnische Zeitung az arrasi csatával kapcsolatban utal arra, hogy a franciák 1915-ben borzalmas harcokban ezen a front szakaszon akarták áttörni a frontot és ezt a tervet 80.000 emberrel fizették meg. Most az angolok léptek helyükbe és ugylátszik, hogy egy nagy offenzívának első bevezető akciója volt ez a támadás. A terv azonban ismét megghusult, mert az angolok előmenetele mindössze öt kilométernyi mély. A német frontot bemélyítették, de nem törték át.

Lugano. A Corriere jelenti Párisból: Az angol-francia előretörés a front összes részlein megállott. A németek erőlyes ellentállása fojtona nő.

London. Hivatalosan jelenti: A hadműveleteket erőteljesen folytatjuk. Az ellenség ellentámadása eredménytelen maradt. 1000-nél több foglyot ejtettünk és 100 ágyut és 163 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Ujabb 53.000 tonna elsülyesztése.

— Bécsi tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. A Wolf ügynökség jelenti: Aprilisban eddig közölt sikereinken kívül, újabban a Csatornában, az Atlanti Oceánon és az Északi tengeren elsülyesztettünk 16 gőzöst és 7 vitorlást, továbbá 2 halászcirkóvet, összesen 53.000 bruttó regiszter tonna tartalommal. A tengerészeti vezérkar főnöke.

Berlin. Az amerikai kormány elhatározta, hogy amerikai kikötőkben levő osztrák-magyar és német hajókat elkoboztatja. Részünkről ez 26 hajót jelent 102.703 tonnatartalommal, német részről pedig 220 német hajót 1056807 tonnatartalommal.

Chaiseul-Praslin, a feleséggyilkos herceg.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Gentből jelenti: Tegnap temették el Notre-Dame du-Vaudreuilben egy normandiai faluban özv. Aimeé Aubertné, egy kilenevenöt esztendő öregasszonyt. Vele mult el az utolsó élő tanuja a francia bünügyi krónika legszenzációsabb és leghíresebb eseményének, amelyre azonban ma már csak nagyon kevesen emlékeznek. Ez volt a Chaiseul-Praslin affér, a mely Fülöp Lajos bolgár király uralkodása alatt történt és hozzájárult titokzatos befejezése által ahhoz a népszerűtlenséghez, amelynek következtében ez a dinasztia megbukott.

Sok évtizeddel ezelőtt Aubert Aimeé mint fess komorna került Chaiseul-Praslin hercegné szolgálatába. A hercegi család Páris legszebb palotájában, a Szebasztiani palotában lakott, a Sain-Honoré uton. A herceg, aki később képviselő és Fülöp Lajos idején Franciaország pairje lett, feleségül vette Szebasztiani marsall 19 éves leányát, aki az idők folyamán tíz gyermekkel ajándékozta meg férjét. Husz éven át boldog és zavartalan volt a házasság. A herceg, aki rendkívül szellemes szónok volt, a politikai életben nagy sikerekkel dicsekedhetett és a közvélemény a jövő miniszterelnökének tekintette, de egy későn fellobbant szenvedély minden álmát megghusította.

A hercegné legfiatalabb gyermekei mellé Deuzy-Desportes kisasszonyt szerződtette nevelőnőül, aki káprázató szépséggé fejlődött az előkelő milióban. Az akkori tudósítások szerint karcsu, brünett hölgy volt, akinek plasztikus idomai festőket és szobrászokat hoztak rajongásba. Az arca klasszikusan tiszta és büszke vágású volt, a fejét koronfekete hajkorona övezte, nagy kékes-barna szemei voltak, amelyeket erős fekete szemöldök övezett és hosszú szempillák ellenállhatatlan vágyódó tekintetet kölcsönöztek nekik. Azt is irták róla, hogy a kisasszony rendkívül szellemes volt, nagyszerűen tudott csevegni, hallgatóit magával ragadta, úgy, hogy nem volt esoda, ha a legényesebb házassági ajánlattal közeledtek feléje, amelyeket ő azonban mind elutasított.

Ennek az volt az oka, hogy a negyven éves herceg halálosan beleszeretett a szép nevelőnőbe és metresszévé tette. A viszonyt nem lehetett sokáig titkolni és viharos jelenetek játszódtak le a herceg és felesége között, amelyeknek zaját az agg Szebasztiané marsall még fokozta, mert nagyon vigyázott leánya becsületére és a szigorúan katolikus herceget vallási botránnyal fenyegette meg. Végre elérte, hogy 1847-ben eltávolították a nevelőnőt a palotából és elküldték egy kis városkába, ahol a marsall és leánya kegyelméből tengette életét.

Ugyanezen év augusztus 17 ének éjjelén a hercegi palotában a szolgaszemélyzetet kétségbeesett segélykiáltások zavarták fel álmából. Értesítették a rendőrséget is, ez csakhamar megjelent, megállapította, hogy a hercegnét meggyilkolták. A szerencsétlen asszonyt ágyában fojtották meg. A büneselkményt egy rettenetes dulakodásnak kellett megelőznie, mert a hercegné éjjeli toalettje rongyokra volt tépve, a szobában minden butor fel volt boritva. A bünügyi nyomozó közegek biztosra vették, hogy csak a herceg lehetett a gyilkos, noha álhatalosan tagadott és egy kevéssé valószínű alibit igyekezett bizonyítani. A további nyomozás folyamán minden gyanu ellene szólt. Azonban olyan valami történt, ami a királyi ház ellen a legsúlyosabb panaszokra adott okot.

Noha folyton szaporodtak a súlyosító körülmények, mégsem tartóztatták le a herceget, hanem egy jelentéktelen rendőrtisztviselő felügyelete mellett palotájában maradhatott. Egy hét múlva elterjedt annak a híre, hogy a herceg megmérgezte magát. Állítólag hat napig tartott haldoklása. Az újságok semmiféle adatot sem tudtak szerezni a kezelő orvostól a betegsége vonatkozásában. Mikor jelentették, hogy a halál beállt, megtiltották a törvényszék kiküldötteinek, hogy belépjenek a halottas szobába és három nap múlva a város arról értesült, hogy a halottat éjjel titokban eltemették és még egy fakeresztet sem tettek a sírjára.

Mindez megerősítette a népet abban a hitében, hogy az udvar elősegítette a gyilkos szökését Angliába. Ez a legenda az évek folyamán olyan általános hitté vált, hogy sokan megesküdtek rá, hogy a herceget London külvárosában látták. A nemsokára kitört forradalom megakadályozta, hogy teljes világosságot derítsenek erre a bűnygyre és Fülöp Lajos leköszönése után még ellenségei sem akarták ennek a bűnygynek aktáit egy igazságos, elfogulatlan vizsgálat által tisztázni.

Utazik Budapestről az amerikai konzulátus.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk, hogy az amerikai konzulátus tagjai holnap reggel 7 órakor Bécsbe, és onnét Svájcba fognak utazni.

A Petit Parisiennek jelentik Washingtonból: Newport közelében az amerikai partoknál egy német segéd-cirkálót láttak. Az amerikai cirkálók kifutottak a kikötőből üldözésére. A partvidék kikötőiből az összes szövetséges hajókat visszatartották.

A Petit Parisiennek jelentik Newyorkból: A német kobzohajók üldözésére, amelyek a newporti kikötő előtt cirkálnak, öt amerikai cirkáló hajó indult el.

A Petit Parisien jelenti Newyorkból: Az Atlanti Óceán partvidékének járőrszolgálatát az amerikai haditengerészet vette át. Az entente-nak ott hirszolgálatot teljesítő hadihajói most visszatérhetnek az európai vizekre.

Az Havas ügynökség jelenti Rio de Janeiróból: Ma notifikálta Brazília Németországgal a diplomáciai szakítást és a brazilai kikötőkben levő negyvenhat német hajót lefoglalták.

A Radió ügynökség jelenti Washingtonból: A legnagyobb erőszítések folynak, hogy Mexikót azonnali semlegességi nyilatkozatra bírják, amihez Caranza készséggel hozzá fog járulni.

Amsterdam. Handelsbladednek jelentik Pétervárról: Az Oroszországban élő amerikaiak nagy számmal jelentkeznek az orosz hadseregben való katonai szolgálattételre.

Az Havas ügynökségnek jelentik Rio de Janeiróból: A német ellenes tüntetések napirenden vannak. A tüntetők entente lobogók alatt vonulnak fel.

Az „ARADI KÖZLÖNY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben —
Egyes szám ára 12 fillér.

Választójog — magyar iskolákkal.

— Beszélgetés egy munkapárti korifeussal. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A szociális gondolatokban vajdó világ mindennap újabb meglepetéseket hoz. A világ leghatalmasabb autokrata trónja dől össze s a militarista császárnak nevezett német uralkodó husvéti ajándékkul a legdemokratább programot írja fel megújuló és átalakuló állami és társadalmi rend zászlajára. Ezek az események nem elszigetelt jelenségek. Az egész világot átjáró eszmének a megnyilatkozásai ezek, mint volt egykor a negyvenes évek népeket felszabadító reformja. A világ megérett bizonyos dolgokra, amelyek vaskövetkezésséggel telülnek most a népek és nemzetek vezetői elé s amelyek elől kitérni lehetetlen.

Ezek a demokratikus eszmeáramlatok nem fogják elkerülni Magyarországot sem. A mai hazánknak is ezer és ezer égető szociális sebc van, amely várja a gyógyító orvost s egészen bizonyos, hogy az operáció valamilyen formában be is fog következni. Az Aradi Közlönynek Budapesten tartózkodó munkatársa alkalmat keresett, hogy a munkapártban tájékozódjék arról a fogadtatásról, amelyre a demokratikus eszmék a magyar törvényhozás legjelentősebb pártja előtt számíthatnak. Munkatársunk a párt egyik kiváló tagjával beszélgetést is folytatott e tárgyról s az érdekes s minden ízében merész nyilatkozatokat itt közöljük:

— Talán kissé korai még, hogy azokról a szociális és demokratikus átalakulásokról pozitív nyilatkozatokat tegyek, amelyeket az orosz forradalmi mozgalom s a német császárnak tegnap elmondott gyönyörű programja felszínre vetett. Minket ezek a gondolatok és tervek nem tálltak keszületlenül. Pártunk programjában benn vannak azok az általános irányelvek, amelyeket most a német császár pozitív formában kinyitkozattatott és soha egy percig sem volt kétséges, hogy a magyar parlament irányadó és vezető pártja minden reformra kész lesz abban a percben, amint erre az időt alkalmasnak találja.

— S gondolja-e Méltóságod, hogy ezekre a nagyszerű reformokra az alkalmas idő megérkezett?

— Minden bizonnyal. Kétség sem lehet affelől, hogy nagy gondolatok és eszmék realizálására ennél alkalmasabb időt sem kívánhatunk. Egy megújulásra váró világ szomjazza most az átalakulást, amelyben még az áldozatokra sem szabad tekintettel lenni. Ez az az idő, midőn semmit sem szabad elmulasztani. A munkapárt teljes mértékben erzi az idők felelősséget. És tudja azt, hogy teljes felkészültséggel kell megvalósítani mindazokat a nemzeti kívánságokat, amelyek valóban a magyar nép lélkében élnek. Tagadhatatlan, hogy a választójog reformjára az idő megérkezett.

— Nem gondolja-e Méltóságod, hogy nem elég a választói jogot reformálni, de ennek a reformnak valóban közmegnyugvást is keltenie?

— Természetesen s azt hiszem az ellenzék és az országban igen sokan tévesen gondolkoznak a munkapártról, ha azt hiszik, hogy a feltörő kíván-

ságokkal szemben a maradiság álláspontjára helyezkedik. A munkapárti program sohasem tagadta az általános választói jog helyességét, csupán — időszerűtlenségnek tartotta. Sőt nemcsak időszerűtlenségnek, hanem a magyar nemzetre a mai viszonyok mellett egyenesen károsnak. Főösleges Önnek mondanom, hogy egy olyan heterogén elemekből álló ország, mint Magyarország, melyben a magyar nemzet csupán vezető szerepet visz, de az ország organikus egységét a maga egészében nem tölti be, sokféle meglepetésnek lehet kitéve egy választáson, ahol rosszindulatu nemzetiségek esetleg összefoghatnak a magyarság s a magyar érdekek ellen. Mert ha csupa konszolidáris s velünk együttérző nemzetiségek laknának a magyar vér szerezte földet: abban az esetben soha semmi akadály nem lehetett volna az általános választói jog behozatalának. De nem szabad elfelednünk, hogy nemzetiségeink nem mindenike érez együtt a magyarság becsületes törekvéseivel s a munkapártnak, mint az ország vezetőpártjának mindenkor meg kellett óvnia a magyarság vitális érdekeit az esetleges meglepetésektől.

— S ezek a gátoló okok megszűntek volna tán?

— A mia nemzetiségeket illeti hiszem, hogy a rosszakarat és gyűlölettség a háboru után feltétlenül szűnni fog. De még ellenkező esetben is lesz módunk arra, hogy az általános választójogot hozzuk annélkül, hogy az a magyarság karára történne. Erre nézve a munkapárt kebelében grandiózus tervekrol beszélnek, amelyek Magyarország külső képét s belső tartalmát egészen megfogják változtatni. A munkapártban arról beszélgetnek, hogy az általános választói jog benozatala csakis abban az esetben történhetik a magyarság kára nélkül, ha kiküszöböljük azokat a gátoló és rontó körülményeket, amelyek annak megalkotását ezideig is késtelleték. Nem mondok újságot ön előtt, hiszen ön mint aradi ezt ép oly jól tudja, mint mi, hogy a nemzetiségi agitatorok, a nemzetiségi telekezeti iskolakból kerültek ki. A bajt gyökerében tehát akkor fogjuk megszüntetni, ha

Magyarországon az általános választói joggal egyidőben megalkotja a magyar képviselőház a kötelező állami népektatás reformját és megszünteti a fellekezeti és nemzetiségi iskolákat s kimondja, hogy a tanítóképzést az állam veszi át.

Nem szabad eltérni, a megújuló Magyarországon, hogy csirája maradhasson elkövetkezendő bajoknak. Minden nemzetiség megfogja kapni a maga istenadta jogait, élhet szabadon nyelvével, fejlesztheti kulturáját, ha van neki, de az iskoláztatásnak a magyar nemzet kezében kell lenni. Így,

megszűnik a választói jog behozatalának veszedelme s megalkothatjuk az épülő új Magyarország erős acélvázát.

Koncentrációs kabinet — választójoggal?

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Halter István képviselő a képviselőház indítványkönyvébe indítványt jegyzett be, mely így hangzik:

— Utasítsa a Ház a kormányt, hogy a lehető legrövidebb idő alatt, de mindenestre még a jelen ülés szak folyamán terjesszen be törvényjavaslatot az 1913. évi tizennegyedik törvényeikk korszerű és demokratikus módosítása tárgyában.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az a nagy mozgalom, amely az egész világon a politikai jogok kiterjesztése érdekében folyik, sürgössé tette nálunk is a választójog kérdését és ellenzéki körökben azt beszélnek, hogy a király legközelebbi budapesti tartózkodása alkalmával ez a kérdés nálunk is napirendre kerül. A miniszterelnöknek bizonyára alkalma lesz nézetét kifejezni a király előtt és az ellenzék abban bizakodik, hogy ha Tisza István gróf miniszterelnök ezután is megmarad a képviselőházban többször kifejtett álláspontja mellett, ugy ez politikai válságra vezetne, amit az ellenzéki politikusok szerint csakis a koncentrációs kormány kinevezésével lehet megoldani.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Az ellenzéki politikai körökben ismét napirendre került a koncentrációs kormány megalakításának gondolata. Azt is beszélnek, hogy az Andrássy-párt részéről Eszterházy Mór gróf lépne be a koncentrációs kabinetbe, amelynek élén továbbra is Tisza István gróf miniszterelnök maradna meg és amelyben az összes ellenzéki pártok részt vennének. Abban még nem jött létre megállapodás az ellenzéki pártokban, hogy részükről ki vegyen részt a koncentrációs kabinet megalakításában. Valószínű azonban, hogy nem az ugynevezett ellenzéki exponált pártvezérek, hanem minden pártnak egyik vezető tagja, de még sem a kimondott vezére lesz tagja az új kabinetnek, amely kabinet azon a gondolaton épül, hogy a választójog kérdésében a többség és a jelenlegi miniszterelnök demokratikus engedményeket tesznek.

Kormánykörökben azt hiszik, hogy Tisza István gróf miniszterelnök nem lesz hajlandó nagyobb engedményeket tenni a legutóbb, ismételtén kifejtett álláspontjából és hogy a koncentrációs kormány kinevezése, ha egyáltalán meg lesz, akkor dől el végképpen, amikor a király a napokban Budapestre érkezik és amikor több ellenzéki és munkapárti politikus fog megjelenni kihallgatáson, amely kihallgatások ismét és kizárólag a koncentráció körül forognak. Politikai körökben általában azt hiszik, hogy a bekövetkező két héten belül a koncentráció vagy megvalósul, vagy egyszer és mindenkorra le kell tenni a jelenlegi ülés szak alatt a napirendről.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Károlyi-párt ma este értekezletet tartott, amelyen Károlyi Mihály hosszabb beszédben foglalkozott az oroszországi eseményekkel és a német birodalmi kancellár nyilatkozatával, továbbá utalt arra, hogy csak Magyarországon uralkodik oly kormány, amely tudni sem akar demokratikus haladásról és szociális reformokról. Ezeket a kérdéseket gyors evolúcióval, rázkódtatás, késedelem és mulasztás nélkül

kell elintézni. A képviselőházzal szemben a közvélemény fokozottabb ellenőrzést tanúsít, mint eddig. A hadügyminiszterium dolgait parlamenti bizottság útján meg kell vizsgálni. Elhatározta a Károlyi-párt, hogy a képviselőház együttmaradása alatt feltétlenül kieszközli interpellációkkal és indítványokkal, hogy napirendre tűzzék a választójogot és a hadügyminiszterium ellenőrzését. A hadügyminiszterium eddigi működését is vizsgálat tárgyává kell tenni és ki kell mondani, hogy csak katonai kérdésekben diszponálhat és a hadsereg ellátása a két kormány dolga.

Baththyáni Tivadar gróf a következő indítványt jegyezte be a képviselőház indítványkönyvébe. A képviselőház szükségesnek tartja egy új kormány kinevezését, amely az általános, egyenlő, községenkinti, titkos választójog megalakítását és a főrendiház korszerű és demokratikus megreformálását programjába veszi.

Barabás Béla interpellációt jegyzett be a választójog reformja és a hadügyminiszterium ellenőrzése tárgyában.

Kormány körökben azt mondják, hogy tekintettel arra, hogy a parlament jelenlegi ülés szakának tárgysorozataát egészen kimerítették, semmiféle körülmények között nem fognak abba beleegyezni, hogy a Ház ülését továbbra kitolják. Az ülés szak holnap be fogják rekeszteni és a Ház-at elnapolják.

Holló Lajos a következő interpellációt jegyezte be: Magyarország alkotmányának az új korszellem követelményeinek megfelelő átalakítása, az autokratikus kormányzati rendszer megszüntetése és az egyéni és közszabadságok alapján új kormányzati rendszer megteremtése tárgyában.

Abrahám Dezső a hadügyminiszterium ellenőrzésére jegyzett be indítványt, Kun Béla pedig a repülő bizottságok törvénytelen sorozása tárgyában interpellációt jegyzett be.

Olasz tüzérségi tűz pusztítja Etsch-völgyi helységeinket.

Budapest, április 11. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harc tér:

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

Egy császári és királyi repülő Galatz felett légi harcban lelőtt egy orosz Neiepur repülőgépet.

József főherceg vezerezredes arcvonala:

A Békás területen az ellenség előretörését visszavertük. A mi részünkről élénk a járőrök tevékenysége.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Az orosz tüzérség tevékenysége helyenként fokozódott. Egyéb jelenteni való nincs.

Olasz harc tér:

A tenger melléki arcvonalon az ellenséges tüzérség tevékenysége tegnap általában élénkebb volt és néhány helyen éjjelen át is tartott. Az Etsch-völgy és Garda-tó területén az olaszok szívósan folytatták pusztító tüzelésüket helységeink ellen.

Délkeleti hadszíntér:

Albán osztagaink Topolenitől északra teljes sikerrel rajtaütöttek olasz előőrsökön. — Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Három Medea — két korona tíz fillér.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A budapesti trafikok előtt szivarra és dohányra éhes emberek kergetőznek s nem kevesebb mohósággal várják és lesik egy-egy trafikos kisasszonynak biztató szavát, mint az aradi dohányfront katonái, akik a tőzsdék előtt az egész járdát kisajátítják maguknak a hét bizonyos napjain. E jelenségnek éppen az az oka Budapesten, mint Aradon, — tudniillik a trafikok kirakataiban, ajtóin és bolteégerein állandóan ott függ az a bizonyos kis tábla, melynek felírása néhány szomorú röpke szó:

— Semmiféle dohány és szivar nincs!

A pesti ember már kitanulta, hogy egy-két szivarhoz, cigarettához — ha nagyon jókor felkel — talán hozzájuthat, bár egy kissé körülményesen. Mert csak a jövődő antropológusai fogják megmondhatni, hogy miért szereti minden trafikos kisasszony a virágot. Ma Budapesten ugyanis minden trafikos bolt egy virággal feldisztett szobácskához hasonlít s ha kérdezősködünk hogyan került e sok szép és drága virág e helyiségbe, az eláruló kisasszonyok kedves mosollyal felelik: A kuncsaftok hozták.

Igen, a korán kelő kuncsaftok, akik csak-hogy néhány cigarettához és szivarhoz hozzájussanak, virággal kedveskednek a kisasszonyoknak. De ki kell korán Budapesten, csak azért, hogy szivarhoz jusson? Tévedés volna azt hinnünk, hogy az erős dohányosok hadserege? Nem! Ezeket a virágokat nem a gáláns dohányosok szállítják, hanem a kávéházi házalók!

A háborus Budapestnek egyik érdekes jelensége, hogy az ezüsttükros kávéházakban többé nem a sürgő-forgó főpincér osztogatja a szép sárga Médiákat, hanem a kávéházi házaló, akinek bőrtáskájában eddig csak viaszkos vászonból való pénztárcákat és rézből való arany fülbevalókat találhattunk. Ezek az élelmes üzlet emberek kelnek fel a koránkelő Budapesttel és állanak a megnyíló trafik ajtajában. Kezükben ott van a virágcsokor s egy egy ilyen hajnali jelenetből azt lehetne következtetni, hogy csupa vőlegény áll a budapesti trafikok előtt, menyasszonya ébredésére várva. Pedig e derék üzletemberek a csokrokkal a kisasszonyok szívét lágyítják meg, kik aztán a napi szivaradagokat bővebben mérik ki a derék vándor kereskedőknek.

Megtörténik tehát az, hogy a kávéházban ülő szivarozni kívánó vőlegények, ha csakugyan szivarozni akar, előbb meg kell vennie az eladásra felkínált „antik brassot” vagy „gyufatartót” s csak az ilyen módon megvásárolt tárgyak birtokbavétele után fordulhat nyájasan a kielégített kereskedőhöz:

— Nincs magánál egy jó szivar barátom?

— Hogyne volna nagyságos uram, csak-hogy reppant fáradságos uton jutottam ám hozzá, de a nagyságos urnak szívesen adok.

S ilyenkor egy-két szivart nagy kegyesen át is nyújt az egyszer már megnyuzott vőlegények, ki ezt a kegyességet természetesen újabb honoráriummal hálálja meg. *Három darabot két korona tíz fillérért.*

Kitüntetett aradi őrnagy. A hivatalos lap közli, hogy Benedecty Imre, a 308. honvéd gyalogezrednél beosztott 2. honvéd gyalogezredbeli őrnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz és eredményteljes magatartásának elismerésül a király a vaskoronarend 3. osztályát a hadiékítménnyel és a kardokkal díjmentesen adományozta.

Hajók összeütközése - sok halottal.

— **Katasztrófa a Dunán.** —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapest alatt, Téténynél a Ferenc csatorna gőzhajózási részvénytársaság „Viktória” nevű hajója összeütközött a Dunagőzhajózási Társaság „Zrinyi” nevű hajójával.

A hajószerecséltenségről a Dunagőzhajózási Társaság a következőket közli:

„A Ferenc-csatorna részvénytársaság tulajdonát képező Viktória gőzös ma éjjel 11-12 óra között Alsótétény alatt az Első es. kir. Dunagőzhajózási Társaság Zrinyi nevű személyszállító gőzösével összeütközött. A Zrinyi gőzös eleje néhány perc alatt süllyedni kezdett, miközben az utasok közül többen a vízbe estek. A mentési munkálatot a telfelé jövő, ugyancsak a Dunagőzhajózási Társaság tulajdonát képező Wilhelm gőzös, a rajta levő Jordán főfelügyelő, Sárvári vezérfelügyelő, Horváth gépfelügyelő és a hajó kapitánya nyomban megindította és végezte.

A hatóság a vizsgálatot nyomban megindította.

A Zrinyi személyszállító gőzös 480 utassal indult el Budapestről. Az utasok közül még az összeütközés előtt a közbeeső állomásokon sokan kiszálltak. Háromszáznolevannégy utast az összeütközés után nyomban biztonságba helyeztek és azok az időközben odaérkezett Wilhelm és Gizella gőzösökön akadálytalanul folytatták utjukat. Tizenkét utasnak, akiknek az ijedségen kívül bajuk nem esett, a budapesti mentők nyújtottak segítséget. *Igy bár az áldozatok száma még nem határozható meg, de a keringő hírek számánál jóval csekélyebb.*”

Fővárosi tudósítók a következőket telefonálják:

Kedden éjszaka 11 óra előtt néhány perccel a Dunagőzhajózási Társaság Zrinyi nevű személyszállító gőzöse, mely több mint 600 utassal Belgrád felé igyekezett, Csepelsziget közelében, Tétény község magasságában összeütközött a fölfelé haladó a Ferenc-csatorna gőzhajózási társulat tulajdonát alkotó Viktória nevű szállítóhajóval. A Zrinyi szabályszerűen teljesen ki volt világítva, a Viktórián szabályellenesen egy lámpa égett, pedig az előírás szerint 2 lámpának kellett volna lennie. A Zrinyi a part felé kanyarodott és amikor közelebe ért, a Viktória észre is vette és vész-sípjelzéseket adott, ekkor azonban már olyan közel voltak egymáshoz, hogy elkerülhetetlen volt a katasztrófa. A Viktória teljes erővel belefutott a Zrinyi első és középső alkatrészeibe, olyan erővel, hogy ez a rész a hajón beszakadt. Beszakadtak a második osztályba vezető közfalak is. A Zrinyi kapitánya nyomban észrevette, hogy a víz befolyik a lezárt második osztályba és törekedett a hajót a part felé vezetni, hogy az elsüllyedéstől megmentse. Az utasok fejüket vesztve ugráltak bele a vízbe, később ki lehetett emelni az elzárt másodosztályú fiúkéket, de a víz nagyon gyorsan hatolt be.

A rendőri megállapítás szerint az utasok száma a következő volt: A bécsi hajóról átszállott a Zrinyire 35 utas. Az eskütéren felszállott 395, Tabánál 22. Ezenkívül 10 szabadjegy és 94 katona utazott a hajón.

A mentésre először a Viktória mentett, mely a katasztrófát okozta és a Zrinyi nyomban megsérült. Az előrése 3 méter mélységben behorpadt és Csepelnél a hajó zátonyra jutott. A gépezete teljesen összetört, mozdulni sem tud. A Viktória kapitánya csónakokat bocsátott le a Zrinyi utasainak megmentésére.

A Kaiser Wilhelm II. nevű hajó, mely a vész-sípjelzéseket meghallotta, azonnal a hajó közelébe sietett és hidat bocsátott le. A Zrinyi tarával egy zátonyon megfenekest, ezért nem süllyedt le. A Kaiser Wilhelm II. 416 utasát mentette meg. A többi hajótörött uszva igyekezett ki a part felé és Tökólnél és Nagytéténynél értek partot. Néhányat pedig a Gizella nevű gőzös mentett meg. A megmentettek száma mintegy 600-at tesz ki. A hajón összesen 686 utas volt. Hogy az áldozatok száma tulajdonképpen mennyi, ma még nem lehet tudni, mert a hajó első része, amelyben a halottak vannak, a vízben van. Mindenesetre 15-20 utas hiányzik. Ezenkívül a Zrinyi főpincérének felesége és egy konyhaleány.

Marinovics Mario, a Zrinyi kapitánya elmondja, hogy Nagytétény felé haladt és amikor a sertésszállások közelébe ért, pislogó lámpát pillantott meg. Evezős hajónak gondolta, miután a gőzösök részére két lámpa van előírva. Csak a gőzsíp vészjelzéséből tudta meg, hogy gőzhajóval van dolga. A Viktória a Zrinyi oldalának futott neki és keresztáthurta a második osztály alsó részét. A kapitány azonnal kiabált, hogy föl, föl a hajóra, azonban nagy tömegű víz elöntötte az egész második osztályt.

Piperkovics Bátor hajózási főfelügyelő elmondja, hogy a matrózok a beszállításnál 635 utast számoltak meg. Ezek közül 386 utas átszállott a Dunagőzhajózási társaság más hajójára és 216 érkezett meg Budapestre. Ez összesen 592, hiányzik tehát 43 utas. Néhányat csónakon a Viktória mentett meg, néhányat uszva érkezett Nagytéténybe és Tököltre. Tehát az áldozatok számát maximálisan huszra lehet tenni.

A budapestvidéki törvényszék vizsgálóbírója Hajos Géza, Sárospatak főügyész-helyettesével azonnal kiszállt a helyszínére. Mindenekelőtt megállapították, hogy a gőzhajókon szabály és előírás szerint két lámpának kell lenni. A vizsgálóbíró ki fogja hallgatni a két hajókapitányt, hogy megállapítsa, mi okozta a szerencsétlenséget és kit terhel érte a felelősség. A Dunagőzhajózási Társaság megállapította, hogy a Viktória hiányosan volt megvilágítva. Viszont a Zrinyi jelzését látni lehetett. A Zrinyi kapitányának is észre kellett volna vennie a Viktória jelzését. Az is szabálytalanság, hogy a Zrinyin csak egy mentőcsónak volt és ez a katasztrófa idejében nem az utasok mentésével foglalkozott, hanem az alkaptányt és a kormányost vitte Budapestre a révkapitányságot értesíteni. Ezért nem lehetett a mentésre este 11 órától hajnali három óráig még csak gondolni sem. Vak véletlen volt csupán, hogy a Kaiser Wilhelm éppen arra járt és így fölvehette az utasok egy részét. Ez a szerencsés körülmény okozta, hogy a nagyobb veszteségeket az emberéletben el lehetett kerülni.

A Viktória 150 méternyire a parttól fekszik a Dunában, míg a Zrinyi tőle 120 méternyire délre rekedt meg.

Tökólnél, amelynek közelében a katasztrófa történt, reggel szereztek tudomást a gyászos eseményről. Megjelent itt a községházán Schmeli Antal, a Ferenc csatorna Gőzhajózási Részvénytársaság Viktória csavargőzösének a kapitánya és bejelentette a következőket:

Este negy órakor a Dunán alulról jött a hajó, amelyen tiz emberből álló személyzet volt és Budapest felé igyekezett. Ugyan-

ekkor a Dunán lefelé jött a Dunagőzhajózási Társaság Zrinyi nevű személyszállító hajója. Nagytétény hajóállomás és a sertéshizláló közötti vonalon a tőköli oldalon haladva, az őrtálló matrózzal idejében megvizsgáltatta a jelzőlámpákat, hogy azok jól égnek-e.

Mint hogy azok jól égtek, az őrt helyére ment. A fenti vonal irányában hajóját az előirt utirányban vezette, vagyis a Dunának a folyás irányában lévő baloldalán. A Zrinyi a Dunán lefelé haladt és a jelzett vonalon átvágott a Dunán a tőköli part felé tartva. Borult, esős holdvilágos este volt, de a Viktórián a lámpákat jól látták és következésképpen a Zrinyi személyzetének is látni kellett a Viktória lámpajelzését, amely jelezte, hogy a Viktória az előirt utvonalat tartja meg.

A mikor látta, hogy a Zrinyi átszelte a Dunát, a kormányosnak azt a parancsot adta, hogy a kormányval a hajót tartsa a tőköli part mentén, hogy a mennyiben a Zrinyi fordulni akar, össze ne ütközzenek. Midőn azonban a Zrinyi keresztirányban egészen a Viktória közelébe érkezett, sípjeleket adott, de hiába. A Viktória hajójának orra nekiment a Zrinyi elejének és abba a másodosztályú helyek irányában behatolt.

A gépeket azonnal elállította, a víz fenekét mérték és mintegy harminc centiméter mélységre feneket találtak. Mint hogy a Viktória eleje szétroncsolódott, a rá felszerelt horgonyt nem használhatta, kisegítő horgonnyal rögzítette le a hajóját és lassan leeresztette a zátonyból mélyebb vízbe, mert a víz sodra a lehorgonyzásig hajóját reávitte a partmenti kőhányásra.

— Midőn hajóm hozzátapadt a kőrákhoz és a Zrinyi-ről segélykiáltásokat hallottam, csónakokkal három emberrel segítséget küldöttem. A csónakok mintegy öt fordulót tettek a Zrinyi és a part között, utasokat szállítva ki. Ekkor a Zrinyin a pánik megszűnt, miután látták, hogy a hajó hátulja nem süllyed el és a kapitány az utasokat a hajó hátuljában helyezte el. Ekkor a további partraszállításokat beszüntettük és hajómhoz a csónakok visszatértek. Később az Orsova felől jövő személyszállító hajó segélyhívásra a Zrinyi mellé állt, átvette annak utasait és Budapestre szállította. A szerencsétlenül járt két hajó jelenleg is a szerencsétlenség színhelyén kihorgonyozva áll.

VAROS ES MEGYE

Előkészítő tanácsülés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A városi tanács ma délelőtt 11 órakor tartotta meg a közgyűlést előkészítő ülését. Vargass Lajos polgármester elnöklésével. Lócs Rezső h. polgármester gazdasági tanácsnok jelentette, hogy a műszaki bizottság tegnapi ülésén Zádor Imre gépüzemigazgató bemutatta a gépüzemek 1916. évi zárszámadásait, amelyeket azép jövedelmezőségről tesznek tanácsot. A tanács javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy a gépüzem alkalmazottak részére 4800 koronát osszanak ki a nyereségből. Javasolni fogják továbbá a közúti közlekedés részére még egy gőzmozdony beszerzését. Jelentette továbbá a h. polgármester, hogy a vámügyi bizottság a kiviteli vámok életbeléptetését javasolja. A tanács elhatározta a máv. üzletvezetőség megkeresését aziránt, hogy a vámkezelést évi 20000 korona után, ezentul évi 1000 koronáért végezze.

Kovács Vince kultúratanácsnok előterjesztésére a tanács 500 koronát fog adományozni a „Pro Transylvánia” című jótékony mozgalom javára.

Végül Bókányi Arisztid arvaszéki úrnok, a pénzügyi tanácsnok helyettese bemutatta a tisztviselők segélye és beszerzési előlege iránti javaslatot. Mint jelentette az Aradi Közlöny, a kormánytól nagyobb államségélyt fognak kérni, ezenkívül fölírnak a 100 százalékos fizetésemelés érdekében. Addig is a tisztviselők, köztük a tanárok, tanítók, tanítónők és a tisztviselő-

nok 400—600—800 koronás segélyt kapnak. A díjnokok részére pedig újabb havi 20 korona háborús segély megállapítását fogja javasolni a tanács a holnapi közgyűlésnek.

Kerenski bölcsője.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az orosz lapok maguk sem tudnak Kerenskiről, annak életéről és egyéniségéről semmit sem mondani, mert a forradalmi kormány igazságügyminisztere, aki ma kétségkívül Oroszország leghatalmasabb embere, nagy tömeg előtt az utolsó hetekig ugyszólván ismeretlen volt.

Azt tudták róla, hogy jó ügyvéd és jó szónok, de ezzel aztán minden kimerült, amit róla mondhattak. Az utóbbi hónapokban hatalmas szónoki képessége biztosította a dumában befolyását, ámbar a nagyközönség, aki tulajdonképpen minden politikusnak erőt és támasztékot kölcsönöz, csak a cenzura által nagyon is megszábdalt és hézagos tudósításokban vehetett tudomást a kiváló debatter parlamenti működéséről. Azonban a sajátos orosz viszonyok között mégis lehetővé vált, hogy Kerenski olyan hatalomra tett szert, hogy a döntés nagy órájában ugyszólván ő ragadta magához a néptömegek vezetését és ezzel Oroszország sorsának intézését is. Természetesen, hogy nemcsak az orosz nép, de a külföld fantáziáját is izgatja a hatalmas államférfi életének története, azonban az orosz lapok ugylátszik magának Kerenskinak óhajlására az ő személyes ügyeiről abszolúte semmit sem írnak. Ez is biznysága annak, hogy igazán nagy ember, aki csak annak az ügynek él, amelyet képvisel.

Irni azonban mégis csak kell egy olyan emberről, aki annyira a nyilvánosság előtt él és cselekszik, mint az orosz igazságügyminiszter, aki egy pár szavával le tudta csendesíteni a cár véreire szomjas orosz mobot. A lapok úgy segítenek magukon, hogy szülővárosáról mondanak el egyet-mást és ez is érdekes, amit ezekből a leírásokból megtudhatunk. Mert ennek a városnak a története sok adatot szolgáltat ahhoz a fejlődéshez, amelyet Kerenski megtett addig, amíg ma, mint az eljövendő orosz köztársaság egyik legkiválóbb embere, talán első elnöke maga mögött hagyott.

Wolskban, a Volga folyam mellett, született körülbelül negyven kilométernyire Sáratovtól. A városkának mindössze harmincezer lakosa van és már évszázadok óta, mint az orthodoxia egyik főszékhelye, a legerősebb ellenze a az orosz kormányoknak. Második Katalin ideje óta sohasem nyugodott, sohasem pihent el ez az egyenlőtlen harc. Az ó-hitűek voltak Pugatschew forradalmának is legerősebb támasztékai és sikerült is a lázadást az egész Volga mentén megszervezniük. Wolskot a cárnő csapatai felégették, lakóinak egyrészt kivégezték, másrészt száműzetésbe kergették.

Azonban a nyugodtabb időkben sem szünt meg az üldözés. Százszor és százszor tartóztatták le ó-hitű papokat, dúlták fel templomaikat és kápolnáikat. Évtizedek óta ablaktalanul és törött keresztelől áll Wolsk főterén a templom, emlékéül az „igazhitű” államhatalom szűnt elnyomásának. Semmitéle erő sem tudta rávenni a városka lakóit, hogy a templomot renoválják, mignem az 1906. évi forradalom után megengedték, hogy nyilvános imaházakat, templomtornyot építsenek és harangokat szereljenek fel és hogy a temetőt, amely eddig messze a várostól, ugyszólván egy szemétdombon volt, tisztességes helyre helyezték át.

A liberálisok és később a szocialista agitátorok ügyesen kihasználják a város óhitű lakóinak ezt az elkeseredését. Wolskban a hetvenes években volt az összeesküvők tanyája, ahonnau az egész Volga mentében kiterjesztették munkájukat.

Mikor először választották a dumába képviselőt a város két szocialistát Bondarevet és Schilkint küldte ki, akik megszervezték a „munkacsop-

ortot”, amely a paraszt proletariátus képviselője volt. A második dumába a város ugyan csak két szocialistát küldött, akik a fegyházból léptek a parlament termébe. Az 1907 utáni államesinnnyel megváltoztatott választói jog alapján Wolsk csak egy képviselőt küldhetett és ez is forradalmi szocialista volt. 1912-ben Kerenskit választotta meg képviselőül a város.

Beszélgetés Bangha páterrel.

(Nyilatkozat a felekezeti türelmetlenség vádjáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A magyar katolikus egyházi társadalom egyik igen nevezetes szereplője, a magyar jezsuitarend kimagasló vezéregyénisége, Bangha páter érkezett ma Aradra, hogy négy előadásával gyönyörködtesse a hívők seregét. Bangha páter az az egyházi életben, ami a politikában a pártvezér: a szavát sok ezren várakozásteljes türelmetlenséggel lesik és minden mondatának rendkívüli jelentőséget tulajdonítanak. Az eklezsia militans vezérharcosának megjelenése mindig ünnepnapot jelent a vidéki katolikus hívőknek, akik szinte mámoros elragadtatással lesik az ajkáról jövő szent igéket.

Bangha páter ma délután érkezett Aradra és az Aradi Közlöny munkatársa felkereste a minorita-rendházban levő egyszerű otthonában, hogy megkérdezze tőle: milyen témákat választott előadása tárgyául? A magas, szikár külsejű, ősz haju, szemüveges és egészen fiatalos külsejű főpásztor bizony az első percekben őszintén bevallotta, hogy még nem választott témákat.

— Annyit tudok — mondta egyszerű közvetlenséggel, hogy négy beszédet fogok tartani: 12-én, 13-án, 14-én a templomban és 15-én az oltáregyesület közgyűlésén. Az előadásom holnap, csütörtökön délután a nőknek fog szólni. Az ön kérdése kissé készületlenül talált — folytatta — mert én csak holnap délelőtti akartam beszédeim témájával foglalkozni. Ha megajándékoz türelmével, akkor megpróbálok néhány jegyzetet készíteni és igyekszem — már amennyire a személyvonattól megviselt agyvelővel lehetséges — hiszónoklataim anyagát csoportosítani.

A páter ekkor íróasztalához vonult és néhány pereig elméjébe hajolt jegyzőkönyvére, aztán a következőket volt szives mondani:

— A hölgyeknek szánt előadásom címét körülbelül ez lesz: *A világháború erkölcsi háttere*. A tartalma röviden az, hogy az egyik oldalon igen nagyra növekvő kultúra megelégedett a lelki kultúra megörökítéséről és az emberek egymástól jobban elítéltek, mint valaha. A mammonkultusz hihetetlen módon tért hódított és a testvériség érzése teljesen meglazult az emberek között. Röviden megállapítva, ezek az okok fedezhetők fel a világháború erkölcsi hátterében és ezek lobbantották fel azt a tüzet, amelynek eloltásán most hiába fáradozunk.

— A második előadás címe: *A kultúra és a kereszténység*. Hangsúlyozni fogom a kultúra mélyítésének szükségességét, de oly irányu mélyítést, hogy azzal elsősorban az embert iparkodjunk megnevelni, s ne csupán a lelkifényűzést nagyra növelni. Kifejtem természetesen a kereszténységnek a téren való szerepét és a jövőre nézve adandó nagy erkölcsi garanciáiról is szólok.

— A harmadik beszédem címe kissé bizarr; egy ismert német könyv címének magyar fordítása: *A nagy halál jelentősége, értelme*. Ugy érzem, hogy e témából szép dolgokat le-

het kihozni és megkapó gondolatok csoportosíthatók körülötte. Vajjon a nagy halál (a háború), a rengeteg ember pusztulása, a kultúra sok várának összeomlása mit hoz az emberiség számára? Vajjon a jobb, a szebb jövő forrásának tekinthetjük-e a nagy halált?

— Vasárnap az oltáregyesület közgyűlésén hitbuzgalmi előadás keretében általánosságban fogok szólni arról, hogy mit várhatunk Magyarországon a háború után? Szólni fogok arról, hogy a háború milyen hatást gyakorolt társadalmi, erkölcsi és vallási életünkre?

— Főtisztelendő ur véleménye szerint előidézt-e valami változást a háború az emberek erkölcsi és vallási felfogásában?

Mosolyogva szölt a páter és kérdéssel felelt:

— Ugy-e ezt ön se hiszi? Én röviden így foglalhatom össze a háború hatását: a jók jobbak, a rosszak rosszabbak lettek a háborúban. A háború mélyítette az erkölcsöket és hiénakká változtatta azokat, akik velük született hajlamaiknál fogva hajoltak a rossz felé. Azt azonban sajnálattal állapíthatjuk meg, hogy általában durvította az erkölcsöket.

A most beállott kis szünet után a következő kérdéssel fordultam a kitünő vendég felé:

— Vannak olyan sajtóorganumok, amelyek főtisztelendőségét felekezeti türelmetlenséggel szokták megvádolni. Vajjon aradi előadásai után is lesz-e alkalmuk ilyen vádak hangoztatására?

Bangha páter markans arcát kis pir öntötte el.

— Ön mint újságíró tudja — szölt — hogy vannak bizonyos sajtóorganumok, amelyeknek a programja, hogy bántani kell a papokat. Azoknak én akármit mondok, mindég félremagyarázzák a szavaimat, sőt egészen mást adnak a szájamba, mint amit mondtam. Strausz Dávidtól idéztem például legutóbb és az egyik lap úgy találta fel olvasóinak, mintha az idézet az én szellemi termékem volna. Az bántja őket, hogy én azokimondó ember vagyok, de annak ellenére, soha senkit se bántottam meg. Őszintén mondhatom, hogy sok zsidó és református barátom van, aki melegen szorongatja a kezemet és kijelenti, hogy az én igazaim — igazságok. (—)

TANÜGY.

(—) Felhívás az „Aradvidéki Tanítóegyesület” tagjainak. A magyarországi tanítók Eötvös-alapja a különböző segélyek, valamint a tanítók házaiba való felvételre vonatkozó pályázati hirdetményt a „Néptanítók Lapja” folyóévi március hó 29-én megjelent számában közzétette. Felhívjuk az A. V. T. E. tagjait, akik az Eötvös-alap által nyújtandó valamely segélyben részesülni óhajtanak, avagy gyermekeiket a tanítók házaiba felvételni akarják, az Eötvös-alap elnökségéhez intézett kérvényüket a szükséges mellékletekkel együtt i. hó 25-ig az „Aradvidéki Tanítóegyesület” elnökségéhez (Kovács Vince egyes. elnök Arad) okvetlenül küldjék be. Az elnökség.

Leánya meggyilkolásán kesergő apa.

— Öngyilkosságot állapított meg az aradi ügyészség. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tegnap délután felkereste az Aradi Közlöny szerkesztőségét a gyulai népfelkelő gyalogezred egyik katonája. Az öreg népfelkelő panaszt adott elő, melyben a következőket mondotta el.

— Pár hét előtt — mondotta — Gyorokról leánya látogatott Csabára, hogy meglátogathassa. A leány utjáról előzőleg értesítette őt és ezért szabadságot kért, hogy átutazzon Csabára. Századosa estig adott csak kintmaradási engedélyt és így este leányát ott kellett hagyni a csabai pályaudvaron. A leány azonban ezen a napon már nem térhetett vissza, mert Budapest felől több vonat már nem jött. Az apa azt tanácsolta a leánynak, hogy maradjon az állomáson és reggel a legkorábbi vonattal utazzon haza. Ezután leányától elbucuzott és elutazott Gyulára. Két nap múlva értesítették táviraton, hogy a leány a gyoroki állomás közelében öngyilkosságot követett el, vonat alá dobta magát és maénpra öszszerosonolt holttesttel találták meg.

Elmondta ezután az öreg népfelkelő, hogy leányát azóta eltemették és két-három uappal ezelőtt több katonától azt az értesülést nyerte, hogy a leánya gyilkosságának az áldozata. Több katona elmesélte neki, hogy a csabai állomáson aznap éjjel, amikor a leány az éjszakát ott töltötte, több katona beszélgetésbe eredt a leányával, akit becsaltak Aradra, itt egyik katona magánlakásán elcsábították, sőt valószínű az is, hogy meg is gyilkolták és holttestét valahogyan Gyorokra csempészték.

A katonának az volt a panasa, hogy a hatóság az ügyben nem folytatta le a nyomozást és csak, mint egyszerű öngyilkosság felett napirendre tértek és leányának gyilkosai ilyen módon megszabadulnak az igazság sújtó keze elől.

Az Aradi Közlöny munkatársa utána járt a dolognak és a következőket sikerült megállapítania:

Három héttel ezelőtt a gyoroki vasuti állomás közelében egy husz éves fiatal leány hulláját találták a sínek között. Az esetről nyomban értesítették a csendőrséget, mely bejelentette az esetet az aradi királyi ügyészségnek és a községi előjáróságnak. A csendőrök megindították az eljárást és hamarosan megállapították, hogy véletlen szerencsétlenség történt. A csendőrök első sorban megállapították a leánynak személyazonosságát. A falubeliek a hullában ráismertek, hogy a szerencsétlen azonos azzal a leánnyal, aki előző napon Csabára utazott apja meglátogatására. A további vizsgálat kiderítette, hogy aznap, amikor a hullát a sínek között találták, a kora reggeli aradtóvisi vonattal a leány Gyorokra akart utazni. A vasuti kocsiiban azonban több katonával megismerkedett és ezekkel elbeszélgetett. A beszélgetésben annyira elmerültek, hogy a vonat elhaladt már a gyoroki állomásról, amikor a leány észrevette, hogy le kellett volna szállnia. Hirtelen felugrott helyéről, a vasuti kocsi ajtajához szaladt, felnyitotta azt és a robogó vonatról levetette magát.

Az ugrás szerencsétlen volt és a leány a vonat kerekei alá került. Itt találták meg másnap hulláját. A csendőrök a leánynak több utitársát és a katonák közül is többet kihallgatott, ezek mind úgy adták elő az esetet, hogy a leány önmaga ugrott le a vonatról, amikor észrevette, hogy Gyorokot márelhagyta a vonat. A hullát Bredján dr. gyoroki orvos is megvizsgálta és megállapította, hogy a leány

szerencsétlenségnek esett áldozatává. Ezek után a további eljárást megszüntették és az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Csütörtökön: Dollárpapa, ujdonság. Itt először.

Féntéken: Dollárpapa.

Szombaton délután 3 óraker ifjúsági és népies előadás, mérsékelt helyárrakkal: Váratlan vendég, színmű.

Este hét óraker rondes helyárrakkal: Dollárpapa.

* Az Odry-ünnepély. Egy 80 esztendő nagy és szép multu művész bucsuzik el szombaton este a kulturpalota kis színpadán a magyar közönségtől. Vagy talán elbucuzott már két évtizeddel ezelőtt Odry Lehel a magyar színpadtól. Sokan úgy tudták: igen, s csak most tűnik ki, hogy még — nem. Megbántott, megsebzett lélekkel hagyta ott, bucsuzó nélkül, dicsőségének színhelyét, s eljött Aradra, hogy eszöndes szenvedéssel viselje el a méltatlan megbántás örömtelen éveit. Itt élt közöttünk, s a nyugalom csarnokában oly halkán lépdélt, hogy szinte sokan észre sem vettük, hogy a magyar dalművészet egyik legfényesebb talentuma Aradra jött a szép multat elteledni. De ez még sem lehet. Az aradi Kölcsey Egyesület most jóvá teszi, amit mások elmulasztottak, s szombaton este visszavarázsolja a művész köré mindazokat, akik között valaha élt, s akitől elbucuzni akkor nem tudott. A kultusz kormány, a budapesti Opera és Nemzeti Színház, a budapesti újságírók és az aradi kultúregyesületek ott lesznek mind, hogy a szép ünnepélyen még egyszer kezét szoríthassanak a nagy művésszel. De remélhetőleg ott lesz a nagy közönség is, amely az igaz érdemek iránt nem lehet háladatlan soha sem.

* Odry Lehel jubileáris estély. A Kölcsey-Egyesület 1917. április hó 14-én a kulturpalota nagytermében Odry Lehelnek, a m. kir. Operaház ny. magánénekesének ünnepelésére, születése 80-ik évfordulója alkalmából jubileáris ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. Megnyitó. Elmondja Zombory Andor, a Kölcsey-Egyesület titkára. A tréma. Irta Odry Lehel, felolvassa Szendrey Mihály, az aradi Nemzeti Színház igazgatója. 3. Odry Lehel üdvözlők: A magy. kir. kormány képviselője, Arad sz. kir. város polgármestere, A m. kir. Operaház kiküldöttje, A budapesti Nemzeti Színház kiküldöttje, A budapesti Irodák és Művészek küldöttjei, Az aradi Filharmonia-Egyesület elnöksége, Az aradi Hírlapírók Egyesülete, Az aradi Nemzeti Színház tagjai, Az aradi Irodák és Művészek Szabad Társulása, A Kölcsei Egyesület elnöksége. Szünet után: 4. Opera-részletek. Előadják: Várad Margit, Horváth Miei Róna Dezső az aradi Nemzeti Színház művészei, Gellért-Pál színházi karmester zongorakísérete mellett. 5. Odry Lehel visszaemlékezései. Előadja az ünnepelt: az énekrészleteket zongorán kíséri Gellért Pál. Kezdeté pontban fél 8 óraker. Jegyek 8, 6, 5, 4, 3, 2 és 1 koronarban előre válthatók Scherhag H. és Fia kereskedésében és este a pénztárnál. Pénztárnyitás délután 6 óraker.

* B. Szalay Aranka — Békefi Pál növendék-hangversenyere, a mely e hó 29-én, azaz vasárnap délután fél 5 óraker lesz megtartva a kulturpalota nagytermében, jegyek előre válthatók Oláh Sándor és Társa zeneműkereskedésében Minozita-palota.

* Fényes Boriska. Még egész fiatal gyermek s már is annyiszor foglalkozott vele a sajtó, ahányszor a nyilvánosság elé lépett. Kivételes tehetség, akiről tanára és zenéhez értő ismerősei az elismerés, a dicséret legmelegebb hangján emlékeznek meg. Arad még nagyon büszke lesz erre a kis zongorására, aki már eddig is sikert-sikerre aratott. A Növédelmi Hivatalnak sikerült ezt a kis zongoraművésznőt a 18-iki színházi jótékonycélu előadásra való közreműködésre megnyerni s így a műsor különben is magas nivóját emelni. A Haydn gyermekszinfónia, Csák Anna, Auszterweil Annuska, Gellért Pál, Grallertné-Martini Hilda, Tóth Böske és a műkedvelők garantálják a műsor sikerét. Jegyek még korlátolt számban válthatók Scherhag H. és Fia cégnél.

A bukott nő megmenetése.

— Érdekes megjegyzések Fritz János dr. cikkéhez. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány nappal ezelőtt írtunk arról, hogy a fővárosban megkezdődik az előkészítés a nemi megbetegedések ellen irányuló, hatalmas méreteket öltő óriási mozgalomnak. Jelenítettük azt is, hogy Fritz János dr. aradi orvos terjedelmes elaborátumot nyújtott át Nékám Lajos dr. egyetemi tanárnak, a nemi betegségek ellen megindult akció kormánybiztosának. Fritz dr. munkája rendkívül merész újításokat tartalmaz és mélyen bele nyúl az egyéni szabadságba.

Egyik olvasónk az elaborátumra vonatkozólag a következő nem mindennapi megjegyzéseket teszi:

— Arra vonatkozólag, hogy a betegnek talált egyént az orvos titkos jellel tegye leismerhetővé, az a megjegyzésem, hogy ez feltehetően az illetőnek és családjának egész nyugalmaát. Ezt a jelet ugyanis valószínűleg lehetetlenség törölni a testről és ez a stigma akkor is megmarad a betegen, ha már egészségessé vált. Olyan ez, mintha a régi rabszolga világba vezetnők vissza az emberiséget, amikor stigmatizálták a társadalomból örökre kitaszított egyéneket. Az volna a szerény indítványom, hogy helyesebb volna, ha az állam egészen olosóvá tenné a nemi betegségek gyógykezelését, de minden megszégyenítő megbélyegzés nélkül. El kellene törölni a kórházakban a ma uralkodó vörös értesítő-laprendszert. Szégyenkezni kell a betűnek, ha közsege, vagy városa előjáróságának ilyen vörös cédulát küldenek meg, amely már messziről hirdeti, hogy az illető „titkos” betegségben szenvedett. Ha kell térni a prostitúció kérdésére is és meg kell állapítani teljes tárgyilagossággal, hogy a prostitúció karjai közé került nők jobbára a félművelt társadalmi osztályokból kerülnek ki. Ezek a szerencsétlen teremtések olyan nevelést kaptak, hogy direkt cselédnek nem mehetnek el, mert a nevelésük által beléjük oltott önértzet nem fér össze a cselédtől megkivánt alázatossággal; mivel pedig ifjabb korukban nem szereztek olyan szellemi képességeket, hogy hivatalba mehetnének, vagy szellemi munkára vállalkozhatnának, tehát kénytelenek kényelmesebb megélhetés után nézni és így jutnak el az erkölcsi romlás lejtőjéhez. Mielőtt egy leány cselédnek állana be, arra is gondolni, hogy a csendőrség és katonaság szabályai nem engedik meg, hogy az altiszt feleségül vegyen egy cselédet, azonban a bukott nőt feleségévé teheti. Mielőtt a hatóság lehetővé teszi, hogy a nő az erkölcsi lejtőre ráleljen, még kellene kísérlelni, hogy jó utra térjen és megfelelő munkaalkalom megszerzésével megélhetését biztosítani.

A társadalomba így visszavezetett nő bizonyára megbecsülné magát, mert hiszen lát-

hatjuk, hogy a rossz útról eltérített és a rendszer családi életbe vezetett nő alig különbözik azoktól, akik sohasem ismerték az erkölcsi züllesztés rettenetes fájdalmait. A kérdést helyesen lehetne megoldani, ha a nagyobb városokban állami foglalkoztató műhelyeket létesítenének, amelyekben az iskolákból kimaradt fiatal leányokat 16 éves korukig olyan munkára tanítanák, amellyel kenyertelket megkereshetnek. Állandó vizsgálatot kellene bevezetni, hogy

vajjon nem a szülők kényszerítik-e a leányt a rossz életmódra azért, mert a szülők a leány keresményéből szeretnék megélni. Ha a serdülő leány olyan munkát sajátított el, amely megélhetését biztosítja, akkor bizonyára nem sodródik a bűn mocsarába s akkor a polgári társadalomból származó nők kerülnek olyan intézmények élére, ahol most apácákat kénytelenek alkalmazni, mert megfelelő női munkacsoport nem áll rendelkezésre.

ítve a részvények lombardirozása után fizetendő 6 százalékos lombard kamatot, marad tisztán a városi pénztárnak évi 27,000 korona jövedelem. Ha csak a garantált 15 százalékos osztalékot vesszük figyelembe, kétségtelenül hogy a részvények belértéke már a kibocsátás pillanatában darabonként nem 1000 korona, hanem minimálisan 2200—2500 koronára tehető és így a város által befektetett 300,000 korona névértékű részvények belértéke meghaladja a 700,000 korona értéket, miért is már ezen pénzügyi tranzakció a város vagyonának mintegy 400,000 koronával való szaporodását eredményezné. Amíg tehát évi minimális 27,000 korona tiszta jövedelmet biztosítunk a városnak, azonkívül a város vagyonának gyarapodását körülbelül 400,000 koronával szaporítottuk.

Károly király megalakította az önálló lengyel hadsereget.

Erkezett reggel 3 órakor.

Bécsből jelentik: Öfelsége a lengyel segédhadtesthez a következő legfelsőbb parancsot intézte:

A lengyel segédhadtest parancsnokságának!

A lengyel segédhadtesteket lengyel hadsereg céljaira, ezen hadsereg felállításával megbízott varsói főkormányzó rendelkezésére bocsátom. Az átadás a két legfelsőbb hadvezetőség között létrejött megállapodások értelmében megtörtént.

Legyetek máltók a népek történelmére, a döntő nagy időkhez, amelyben a lengyel birodalom a nyugati vallásnak és erkölcsnek védőbástyája, új életre támadt. Övezzétek új babérral a dicsőséggel koronázott lengyel sást. Övön meg benneteket minden veszélyben a cencsochovói boldogságos Szűz Anya. Hadseregem hiven fogja megőrizni számos közös harcban tanúsított hősiességetek emlékét.

Károly, s. k.

Varsó. A lengyel hadtestek átadására vonatkozó rendelet közzétételének ünnepélyes módon végbement.

Városi mozgósínház részvénytársaság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Juricskay Barna nagyváradi városi pénzügyi tanácsos tegnap nagyszabású pénzügyi tervvel állott a tanács elé: a város jövedelmeinek gyarapítása céljából a Nagyváradon most működő három mozgósínházakat meg akarja szerezni a város olyantórában, hogy háromszázezer koronával részt vesz egy részvénytársaság alakításában, amely azután átveszi és tovább vezeti a három mozgósínházat.

A tanács javaslatában mindenekelőtt rámutatott, hogy a város mai pénzügyi helyzete mellett mennyire szükséges új bevételi forrásokról gondoskodni. Ilyen új bevételi forrás volna a három mozgósínház megszerzése, amire a pénzügyi tanácsos és a polgármester tárgyalásokat folytatott a mozgósínházak két tulajdonosával s e tárgyalások során a következő előzetes megállapodás jött létre:

Amennyiben az Apolló, Mikadó és Uránia mozgósínházak üzemből tartása és üzemeltetése kifizetése érdekében egy, a város vezetésére s a város irányításának biztosítása mellett Városi mozgósínház-színház r.-t. címmel részvénytársaság alakítatnak és pedig 500,000 korona alaptőkével, úgy ez esetben az említett színházak összes leltárszerinti berendezései, felszerelése, továbbá üzemeltetési célokra szükséges bérleti és más kizárólagossági szerződéseket kötelesek a részvénytársaságnak átadni, illetve átruházni.

A város által megalakítandó részvénytársaságban a város 300 darab egyenként 1000 korona névértékű részvényjegyzéssel, összesen tehát 300,000 korona kötelezettséggel venne részt, amely 300,000 korona készpénzben lesz a megalakításkor Boros Jenő és Székely Jenő jelenlegi tulajdonosoknak fizetendő. A fizetési feltételek és módok részletei, a megkötendő szerződésben nyernek majd kölcsönös egyetértéssel megállapítást.

A részvénytársaság 200 drb. 1000 koronás névértékű részvénye a jelenlegi tulajdonosok

birtokában marad, amely részvényeket 1927. év január 1-ig el nem adhatják, az esetben, ha a város a jelenlegi tulajdonosokat a részvénytársaság további igazgatásával megbízná.

A jelenlegi tulajdonosok birtokában maradt 200 darab részvényből 1921. év július 1-én joga lesz a városnak 100 darab részvényt átvenni és pedig, ha a részvények osztaléka 15 százalékos meg nem halad, akkor névértékben, ha pedig a részvények évi osztaléka 15 százalékos meghaladta, az esetben a részvény 1000 korona névértékéhez 15 százalékos felüli osztalék tőkésítve lesz hozzászámítandó (vagy ha az osztalék 20 százalékos volt, a részvények átvételi ára egyenként 1333 korona lesz, ha az osztalék 22 és fél százalékos volt, az esetben a részvények átvételi ára 1500 korona lesz darabonként.) A jelenlegi tulajdonosok a város tulajdonában levő részvények után 1927. január 1-ig 15 százalékos minimális osztalékot garantáltak teljes mértékben és elfogadható módon. Ezen kötelezettségekkel szemben kikötötték maguknak, hogy a részvénytársaság igazgatóságába mindketten beválasztatnak, s a mennyiben az üzlet igazgatásával megbízva lennének, évenként minimálisan egyenként 10,000—10,000 korona fixfizetést, vagy megfelelő haszonrészesedést kapjanak. Az igazgatói fizetés és haszonrészesedés nagyságát a részvénytársaság igazgatósága állapítja meg.

Az eddigi megbeszélések szerint, amely megállapodások a szerződésben nyernének majd formális megállapítást, a részvénytársaságnak elnöke a város polgármestere lenne, a városi tanácsnak két tagja beválasztatnék az igazgatóságba s a felügyelő bizottság elnökségét a város főszámvéveje töltené be. A további részletek megállapítása a városi tanács, illetve a törvényhatóság bölcs belátására tartatik fenn s ezen személyi kérdések szintén a szerződésben fixirozottnak.

A jelenlegi tulajdonosok nyilatkozatot adtak ki, mely az egész vállalkozásnak üzleti lebonyolítását biztosítja és 1917. évi július 20-ig a jelenlegi tulajdonosokat kötelezi.

A vállalkozásnak pénzügyi eredményei az előterjesztés szerint kétségtelenek, mert a részvénytársaság megalakítása pillanatában a város által befektetett 300,000 korona évi 45,000 korona garantált összeget jövedelmez. Ebből 10-

Morgan és Carnegie haszna a háboruban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Unió hadüzenetének motivumát élénken illusztrálja az a levél, a mely Newyorkból közvetlenül Wilson elhatározását megelőzően érkezett Európába. E levél, mely rámutat a Morgan-csoport véres jutalékára, a legutóbbi elnökválasztás mozgató erőire, a töltés hangulatát is festi. A hadipapírok érdeke volt a hadüzenet és hogy Wilson a háborúból hasznot húzó tőke adózás nyomásának engedni volt kénytelen, ez örök szégyene lesz „a szabadság és a demokrácia” hazájának. A cárizmus könnyörtelen zsarnokságát megszegyenítő zsarnokság uralkodik az újjvilágban, a hol a tőke rabszolgái, a tehetetlen polgárok oserélik föl a munka szerszámát a háború véres eszközeivel. Az amerikai levél a többi közt így szól:

Egy időben, amikor úgy alakult a helyzet, hogy a háború Angliára nézve kedvezőtlen eredménnyel végződhetik, az amerikai tőke mindent elkövetett, hogy az Egyesült Államok is beleavatkozzék a háborúba. A newyorki börzén mindig lanyha volt az üzlet iránya, ha arra volt remény, hogy a háborút gyorsan befejezik. Hozsmozgalom csak akkor keletkezett, ha a jelek hosszú háborúra engedtek következtetni.

Rendkívül jellemző az amerikai tőke háborús szereplésére az a tény, hogy Morgan két százalékos jutalékot kap az összes hadikiviteli forgalom után. És mivel az összes forgalom már a háború első évében két milliárdot képviselt, ennél fogva Morgan alig egy év alatt negyven millió dollár jutalékot keresett. Ha figyelembe vesszük, hogy Morgannak az Egyesült Államokban és Angliában levő vállalatai 22.25 milliárd dollár értékűek és hogy a vállalatoknál 341 igazgató követi Morgan utasításait, természetesen fogjuk találni, hogy Morgan és az öt követő gazdasági csoport nemcsak gazdasági, hanem politikai téren is éreztette hatalmát. Beigazolódtott ez a legutóbbi elnökválasztásnál, amikor a trösztök és a nagy tőke kogyét kereste nemcsak Hughes, hanem Wilson is.

Az amerikai erkölcsökre az is jellemző, hogy Carnegie, a kinek most a legtöbb törekvése, hogy olyan lövedékeket állítson elő, a melyek minél több embert tudnak elpusztítani, a jótékonyaság terén valóságos rekordot teremtett. Eddig 157 millió dollár adományozott a jótékonyaság céljára. Egyrészt, hogy a népet ezzel elzárja, másrészt, hogy vállalatainak ezzel is reklámot szerezzen. Carnegie rendkívül nagy összegeket juttatott a választás céljára s a legutóbbi választás óriási összegbe került az iparnak. De hát mit lehet várni egy Carnegietől. Köztudomású róla, hogy vagyonát egy szegény mérnök kiforgatásával kereste, akit a sajtó azokra vonatkozó találmányával hozzá kalauzolt végzete. A föltaláló gyártási titkát Carnegie egyszerűen elrabolta s a rengeteg vagyon, amit ezzel a titokkal rövidesen szerzett, feléje fordította a szabadalmi perek bírójának hajlandóságát. A föltaláló eliszákosodott, csavargó lett és a sövények alatt halt éhen. Carnegie pedig milliárdos és „jövendő” lett s most ő is hasznot húz a háború véres nyereségéből. Ilyen emberek kevernek most a háború kártyáit gyilkos eszközökkel és kériaképpen kapzsizágukkal.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Rögtöni béketárgyalásokat követelnek a munkások.

Amsterdam. A Timesnek jelentik Pétervárról: A munkás képviselők bizottságának hivatalos lapja számos határozatot közöl. Az egyik többek között így hangzik: Követeljük, hogy

nyomban kezdjék meg a béketárgyalásokat

és hogy propaganda indíttassék meg a háború befejezése érdekében. Követeljük, hogy a katonák végrehajtóbizottságának ellenőrzését terjesszék ki a kormány tevékenységére is. A bizottság kimondja, hogy egy aktív defenzíva ellen nincs kifogása, de követeli, hogy egy Ügynökséget létesítsenek Stockholmban, melynek útján cenzurálatlan leveleket és táviratokat küldhessenek a külföldre. A bizottság bejelenti, hogy egy külügyi bizottságot alakítanak azzal a szándékkal, hogy

az ellenséggel közvetlenül tárgyalásokat kezdenek

és hogy a célból küldöttség megy Stockholmba, ahol külön kurir szolgálatot fognak teremteni Oroszország és Svédország között. A külügyi bizottságot egy tag fogja képviselni a Pétervári Távirati ügynökségnél, aki ellenőrizni fogja azokat a jelentéseket, amelyeket az ügynökség szétküld.

A Times tudósítója a jelentéshez megjegyzi, hogy a munkásbizottság vezetője Steklow zsidó ügyvéd, akinek ép oly kevésbé van joga Oroszország

nevében beszélni, mint Cseidzenak. Ama véleményének ad kifejezést, hogy itt van a legfőbb ideje, hogy az orosz zsidók szakítsanak a demagógiával.

Rotterdam. A Daily Telegraph jelenti Pétervárról: A forradalmi bizottság beadványt intézett az ideiglenes kormányhoz, amelyben felszólítja, hogy rendelje el a hadsereg körében a szavazást a béke, vagy a háború kérdésében.

A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: Az ideiglenes kormány rendeletet adott ki, hogy a volt cár birtokában levő fölkek, telkek, bányák és gyárak illetékes miniszteriumok hatáskörébe utasítandók.

Hága. Pétervárról jelentik, hogy a zsidók országos kongresszust hívtak össze Pétervárra.

Stockholm. Péterváron, Odesszában és Jekaterinoszlávban első ízben voltak nyilvános cionista gyűlések, amelyeken ezerszámra vettek részt a cionisták. A cionisták elhatározták, hogy az ideiglenes kormányt minden eszközzel támogatják. A központi segítő bizottság az összes oroszországi zsidó polgárok kongresszusát hívta össze Pétervárra. A zsidók teljes egyenjogúságáról szóló ukázt az ideiglenes kormány április 3-án aláírta.

MOKKOLÓP SZÍNHÁZ.

* Egy honvéddadosztály véres harca a román fronton. (Az Apolló legközelebbi ujdonsága.) A háborús mozitvételék kiúja az a megkapó harctéri kép, amelyet a legfelsőbb hadvezetőség engedelmével egyik vitéz honvéddadosztályunk véres küzdelméről készítettek a román fronton. Közvetlenül magunk előtt látjuk a gigantikus harcokat. A szenzációs harctéri képet pöntektől kezdve mutatja be az Apolló egy új Psilander-képekkel együtt. 3

* A osontváz. (Misztikus dráma az Apollóban.) Csupa izgalom és érdekfeszítő jelenet: az a nagyszabású drámai film, amelyet ma mutatott be az Apolló-színház. Festőien szép főlételek sorozatából áll a film, amelyet a fővárosi színházakat megalólvá veutt az Apolló-színház. A dráma meseszöveve rendkívül érdekes. Egy orvosnár fantasztikus álma elevenedik meg a képen s fogva tartja a közönség figyelmét. Gyönyörű balettek és pompás tűzijáték élénkíti a lebilincselő meseszöveget. A nagystíliú képet még esütörtökön mutatja be az Apolló. 3

* Nordisk műsorok. (Két Nordisk sláger az Urániában.) Két olyan név, mint Max Landa és Nikolai Johannsen szerepel a színház műsorán. Mindegyiké ma már külön-külön is fogalom, fogalom, mely a tökéletes mozi színjátékot jelenti s mely elég biztosíték arra, hogy tökéletes és szép nyujtatik. A „Tetszhalott” című Max Landa detektív kép egyesíti magában mindazokat az aprólékos trükköket, melyekkel a Nordisk gyár a maga részéről mindenkorra az elsőbbséget biztosította a világpiacon. Kortűntekintő rendezés, aprólékosságig

* Az arany légy vasárnap az Erzsébet-mozgósínházban. A Deutsche-Bioskop világ-hírű német filmgyár egyik legkiválóbb alkotása ezen sláger, amely úgy a budapesti mint a berlini és bécsi összes nagyobb mozgósínházban óriási sikereket ért el rendkívül szenzációs tartalmánál fogva. Ez az egyetlen oly artista sláger, ami ügyi eseményekkel is

bővelekedik s a közönségre az elejétől a végéig kíváncsivá teszi és teljesen lebilincseli. renő figyelem és gondosság, stilszerűség és kiváló beállítás képezik a keretét annak a művészetnek, melyben a közönség Max Landa részéről osztályosa lesz. — A Nikolai Johannsen kép pedig a természeti szépségekben gazdag Svédország egyik legszebb helyén van felvéve, tele a hideg észak megrázo poézisával, tele az északi népek lelkivilágának komor nidegével. A művész pedig ebben a keretben a tökéletességig fokozódó mélyen átgondolt és kidolgozott alakítást nyujt. A közönség sűrű sorokban gyönyörködött a két Nordisk attrakcióban és honorálta a színháznak áldozatkész-ségét. — Homunculus IV. a sorozat szenzációs része, legközelebb az Urániában. 5

H I R E K.

— A hadügyminiszter válság. Bécsből jelentik: A lemondott Arobatin hadügyminiszter u ódjául Rohn Ferenc vezérezredes van kiszemelve. Hir szerint Jersabetzky László altábornagy a hadügyminiszterium tizenkettedik osztályának főnöke is lemond és távozik állásából.

— Kitüntetett vezérezredes. Bécsből jelentik: A király Puchallo vezérezredesnek, hadseregszereplő minőségben teljesített szolgálatai elismeréséül a Lipót rend nagykeresztjét adományozta a hadékitményél és a kardokkal.

— Bűnvádi eljárás indítanak Reitzes báró ellen. Bécsből jelentik: Reitzes báró bécsi bankár ellen, aki a Depositenbank perében ismeretes szerepet játszott, megindították az eljárást

— Eckhart főhadnagy vaskoronarendje. Az aradi házezred egyik legkiválóbb tisztje, Eckhart István tartalékos főhadnagy a múlt év decemberében a Kárpátokban hősi halált halt. A vitéz főhadnagyot a király tudvalevőleg a III. osztályu hadékitményes vaskoronarenddel tüntette ki, a rend alapszabályai értelmében azonban a kitüntetés a tulajdonos halála után a rend kancellárjának vissza kell szolgáltatni. Ilyen körülmények között Eckhart főhadnagy legközelebbi hozzátartozói csupán a kitüntetésről szóló dekrétumot kapták meg a kabinetirodától, magát a dekorációt nem. A 33. gyalogezred tisztikara, hogy Eckhart főhadnagy emléke iránti nagyrabecsülésének kifejezést adjon, most egy tiszteletpéldányt csináltatott a magas kitüntetésből s azt megküldötte Eckhart Ede takarékpénztári igazgatónak, az elesett hős édesapjának. Eckhart Ede most a gyönyörű emléket levelben köszönte meg, amelyet Monzer Ferenc ezredeshez, a 33-ik gyalogezred aradi parancsnokához intézett. A levél így hangzik:

Méltóságos Uram! Az Ön becses átirata kíséretében megkaptam a III. osztályu hadékitményes vaskoronarendnek azt a tiszteletpéldányát, amelyet a cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikara hősi halált halt feledhetetlen fiam, Eckhart István főhadnagy emlékezetének ajánlott fel.

Midőn úgy Méltóságodnak, mint a vitéz regiment egész tisztikarának úgy a magam mint családom nevében legbensőbb köszönetemet nyilvánítom a szegény fiam iránt tanúsított szeretetért és nagyrabecsülésért, egyuttal arról is biztosíthatom, hogy ezt a magas kitüntetését, amelynek viselését a sors forrón szeretett vitéz fiannak már nem engedte meg — habár fájdalommal teli, de mégis szívet föl-emelő emlékként fogjuk megőrizni.

— Osszeiras Varsóban. Varsóból jelentik: A lapok hivatalos közleménye szerint a háztulajdonosokat felszólították, hogy minden, a házukban lakó 17—50 éves férfi nevét vezessék listára és azt nyujtsák be a hatóságoknak. — Cukorosomagoló és papírzsákok Kerpénél. 190

LEGUJABB.

Károly Király az Isonzó fronton.

Laibach. Öfelsége tegnap Arz gyalogsági tábornok, vezérkari főnök kíséretében látogatást tett az Isonzó fronton és Triesztben.

Bécsből jelentik: Öfelsége a király ma délután visszaérkezett Laxenburgba, azután Czernin Ottokár gróf külügyminisztert külön kihallgatáson fogadta.

Berlin. A Woff ügynökség jelenti este: Fampouxnál, Scarpetól északra gyalogsági támadások, Rouxnal több lovastám dás veszteségteljesen meg-hiusult. Moncky és Vancourt táján a déli parton a nap folyamán reánk nézve sikeres lefolyású harcok voltak. Bullecourtól keletre és Hargicourtól nyugatra ezer angol elfogtunk és huszonöt gépfegyvert zsákmányoltunk. Soisson felől, Reims táján heves ágyuharc. Keleten és Macedoniában nincs ujság.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a Zrinyin 637 utas és a hajó személyzet 31 tagja utazott. Eltűnt tizenegy utas és a személyzet két tagja és pedig Farkas Józsefné, assz-kács felesége és Korvig Emma 23 éves konyhaleány. Ezek a vízbe fulltak. Lehet, hogy a hiányzó tizenegy utas közül néhányan uszva megmenekültek. Tehát 626 utast és a személyzet 29 tagját megmentették. A rendőrségen eddig 7 ember eltűnését jelentették be.

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hídak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek elápolása, torz leheritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogspeciálístáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkelőbb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárati Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A cipők maximális ára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a lábbelik maximális árát megállapító 992—1917. számú kormányrendelet tegnap életbe lépett. A cipőárak és cipőkészítés árának alapjául szolgáló rendeletek értelmében megalakítandó árvizsgáló bizottság megszervezése most van folyamatban. A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke az aradi kereskedelmi és iparkamara székhelyén alakuló árvizsgáló bizottság elnökéül Uray József aradi kir. járásbíró jelölte ki. Amíg az árvizsgáló bizottság meg nem kezdi működését és a cipőárakra, valamint a lábbelikészítésre vonatkozó gyakorlat ki nem alakul, addig a kamara a következőkről tájékoztatja az érdekelteket és a vásárló közönséget:

A lábbeli készítésre vonatkozó rendelet olyan komplikált számítást állít fel, hogy azt a legnagyobb gyakorlattal bíró szaktekintélyek is nehezen tudják elvégezni. Ezért a megalakítandó árvizsgáló bizottságra fog hárulni az a feladat, hogy ezen a téren teljesen tisztázza a rendelkezés homályos pontjait. Ami a cipőkereskedők működését illeti, arra nézve a 992. számú rendelet 3. fejezete világosan intézkedik. Ez a fejezet a jelenleg raktáron levő cipőkészleteket két részre osztja. Az egyik csoportba tartoznak az 1916. november elseje előtt és az 1916. november elseje után beszerzett cipőárak. Az 1916. november elseje előtt beszerzett cipők árát átlagos ár alapján kell megállapítani. Az átlagos árát úgy kell kiszámítani, hogy az esetleg különböző vételből származó azonos minőségű cipők páronkénti tényleges beszerzési árának összegezése után nyert összeg a párok számával elosztatik. 1916. november elseje után beszerzett cipőknél alapárnak a tényleges beszerzési árát kell tekinteni. Mindkét beszerzésű cipők átlagos, illetve beszerzési árához hozzá kell adni 30 százalékot, amennyiben rendes bőrcipőkről van szó.

A merev fatalppal ellátott cipőárúnál és szandáloknál 26 százalékot, a lakcipőknél, selyem, atlasz, brokát, bársony és estélyi, valamint béli cipőknél az alap- illetve beszerzési árhoz még 36 százalékot szabad hozzászámítani. Szükséges tehát, hogy a kereskedők kéznél tartsák azokat a számlákat, amelyekkel a beszerzési árát igazolni tudják.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. április 12-én, csütörtökön:

A) Bérlet. A) Bérlet.

Dollárpapa.

A pénz komédiája.

Kezdeté 7 órakor.

A szerkesztésért tétel:

Rudnyánszky Endre távollétében.

Stauber József.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrisebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háború alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szálította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

ujtság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország ujságoívasó köreinek, valamint a harctéren küzdő katonáknak is előszeretettel olvasott

NAPILAPJA.

Új könyvek.

* Az árdrágító visszaélésekről szóló 1916. évi IX. t.-oikk. (AV.) Magyarazatokkal ellátta: Degré Miklós dr., budapesti kir. ítélőtáblai tanácselnök. (Az Angyal Pál dr. szerkesztésében álló „Bűnügyi Szemle Törvénytára“ XI. füzeté.) A kommentár tetszetős kiállítása Wessely és Horváth pécsi könyvnyomdácéget dícséri. Ára modern kartonba kötve 3 K 10 f. Megrendelhető és kapható: a Bűnügyi Szemle és Büntető Jog Tára kiadóhivatalánál, (Budapest, I., Lisznyay-utca 18.), Wessely és Horváth könyvkiadóknál, (Pécs, Munkácsy M.-utca 9.), Toldi Lajos főbizományosnál, (Budapest, II., Fő-utca 2.) és minden könyvkereskedésben.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.)

Eladó csinos parasztbirtok

211 magyar hold prima minőségű szántó, kevés legelő, tanyai házal, a ház körül termő szőlőskerttel és gyümölcsös-sel, tehénészetre és bolgár kertészetre is kiválóan alkalmas

Sarkadkereszturon

(Zármegye.)

A birtok szomszédságában van a nagy-gyántól rendes vasútállomás. 80, illetve 104 ezer korona kényelmes kölcsön átrállható. A birtok osztályozás miatt körül rendes forgalmi áron eladásra. — Értekezhetni lehet

Sarkadkereszturon, a jegyzői irodában.

Levélre válasz meg. Közvetítés kizárva. 2341

Segédmunkás

nyomdánkban alkalmazást nyer.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Előrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, láb-badosók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, esod-gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1945

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

Is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszinficálja, utólagos keletkezés. Ára egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Én! szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszer-tára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Mogyorósnál szemben.)

Bakács Miksa

női divattermék
megnyitotta

Arad, Weitzer János-utca 13. (Postával szemben.)

Eladó

Gyorokon a Lengyel-féle
szívó-gáz malom

100.000 koronáért. Bővebbet ugyan-
ott a tulajdonosnál. 2135

1 milliót
2 főnyereményben
3 év alatt
fizetett ki a temesvári osztálysorsjegy
főelárusító a

Temesvári Bank és Kereskedelmi R. T.

Változat Belváros: Jenő herceg-tér 3/a
Józsefvárosi fiók: Kossuth Lajos-u. 11.
Gyárvárosi fiók:
-ntca 23. Városi bérpalota.
Még pedig:
a 107203. sz. sorsjegy K 600.000,
a 10931. sz. sorsjegy K 400.000,
összesen egy millió.
Új játék április 13-14. kezdődik.
Osztálysorsjegyek már eredeti árban
kaphatók: 1953
1 egész 1 fél 1 negyed 1 nyolcad
K 12— K 6— K 3— K 1-50

AKI

házat, vagy földbirtokot
venni vagy eladni akar,
forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

ingatlanforgalmi irodá-
jához Révay-utca 2. sz.,
ahol kisebb-nagyobb há-
zak, birtokok előjegy-
zésben vannak. Megol-
dásokat ingatlanok el-
adására és vételére elfogadok.
Telefon 961. szám.

Felter Teréz

kozmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szep-
lős, májfoltos, mitesszeres, pattanásos
arcot széppé, ráncos, öregedő arcot
simává teszek. Szemölcsöt, hajszála-
kat fájda om nélküli végleg eltávo-
lítok. Vörös orr s kézkezelés, arc-
bőrhámla ztás. Arcmasszage jutá-
nyos bérletben. **Hajmesztés, on-
dolás, hajfestés Hanna
szettekkel, manicúr.** Szerek
szétküldése vidékre is. 521

Felter Teréz

Arad, Forray-utca 4. szám, I em.
Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Érvényes 1917. év április hó 1-től

Aradról Budapestre indul:
Gyorsvonat reggel 8-20
Személyvonat délelőtt 11-42
Személyvonat este 9-39

Aradról Budapestre érkezik:
Gyorsvonat délután 1-25
Személyvonat este 7-25
Személyvonat reggel 5-45

Budapestről Aradra indul:
Gyorsvonat délután 2-10
Személyvonat reggel 7-50
Személyvonat este 9-10

Budapestről Aradra érkezik:
Gyorsvonat este 6-59
Személyvonat délután 3-31
Személyvonat reggel 5-57

Békéscsabáról Nagyváradra ind.:
Személyvonat reggel 4-35
Személyvonat délután 1-35

Nagyváradról Békéscsabára ind.:
Személyvonat délelőtt 10-10
Személyvonat este 7-52

dunában elpusztítani — hanem a melynak jövőre való elszaporodását csak közvetett úton, vagyis akként akadályozhatjuk meg, ha azt hernyó állapotában a tengeri szárnban őszől májusig terjedő idő alatt addig semmisítjük meg, míg pide alakjában ki nem kel, tehát az a feladat, hogy a hernyót magában rejtő tengeri szart semmisítjük meg, még pedig oly módon, hogy azt első sorban mint takarmányt felhasználjuk, a megmaradt hasznavehetetlen részt pedig trágyaként vagy tüzelőnek értékesítjük.

Meghagyom ennél fogva, hogy minden mezőgazda, földbirtokos, bérió, vagy bárki más, a birtokában lévő s az előző évnek terméséből származó tengeri kórót, tengeri csutkát, tuskót, csumát, a tengeri szárnak főben maradt részét f. évi április hó 30-áig felhasználja vagy megsemmisítse, hogy a tengeri fővény említett részében teletű tengeri moly hernyója fejtétlenül elpusztuljon.

Aki ezen meghagyásomnak fentebb kitűzött idő alatt eleget nem tesz, az irtás annak költségére a hatóság által lesz eszközölve és ezen kívül elene az 1894. évi XII. tc. alapján a rendőri büntető eljárás is meg lesz indítva.

Arad, 1917. március hó 30. Green, főkapitány.

IRÓGÉPEK,

számoló-, sokszorosító- és diktáló gépek, valamint ezekhez minden kelléknek:
(szalag, carbonpapír, sokszo osító-vias lap és festék, sokszorosítópapír, stb. stb.)
csakis elsőrendű minőségben való eladása.
Internationalis javító-műhely
minden néven nevezendő mechanikai gépekre
— szakemberi vezetés mellett — berendezve.
Allandó gyors- és gépiró-iskola.
Írásmunkák, sokszorosítások vállalása.
ZIFFER és HOLLÓ cégnél
ARADON, a főpostával szemben. 371

Fagydagantok

szüntetésére legjobb szer a **FRIGIN.** elmulasztására, tagyviszketegség biztos meg-
Ara ecsettel és utasítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással együtt 1 korona.

Pofosekák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy hajszát a legszebb allandó fekete színtre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 3 korona 40 fillér.

Hajós Árpád

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél **gyógyszer-
tárában**
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára. 732

6694—1917. kh. Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 31000—VI. 2. 917. szám alatt a tengeri (kukorica) moly irtása tárgyában kiadott rendeletét következőkben tessom közzhírré:

Tengeri termelésünket — különösen az ország déli részén — számottevő kár érte. Feltehető, hogy a baj jövőre még jobban fenyegesse a termesztés mennyiségét és minőségét nagy mértékben csökkent. A közelmúltban tett vizsgálódások eredményeként megállapítható volt, hogy a bajt az u. n. tengeri (kukorica) moly okozza, amely pide korában (tavasszal) este és az éj kezdetén a tengeri kórót, tengeri csutkát, tuskókat, (csumákat) elhagyva, a közelievíví új vetésű tengerit szállja meg, tojását rátejtja s így azt megfertőzi.

A szerzett tapasztalatok alapján a tengerit pusztító est az u. n. tengeri molyt az 1894. évi XII. tc. 58. §. alapján tehát olyan kárt okozónak nyilvánítom, melynek irtása kötelező.

Mután a védekezés nem aként történik, hogy a kártétvőt közvetlenül pusztítjuk — mert a tojását és parányi hernyóját nincs mó-

Használt ólom megvételre kerestetik.

Elvállalok: Czimiesztó, szobafestő, szobakárpitozó, mázólo munkákat, elsőrangú és modern kivitelben.
Tanulók fizetéssel felvételnek.

CZEILER ISTVÁN
címfestő, szobafestő, szobakárpitozó és mázólo.
Arad, Weitzer János-utca 8. szám. 2306

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoltjuk.

Minden szó hirdetéséért 8 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vehetünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Deák Ferenc”

levele van a kiadóban. 559

J.

Hidegen hagyott látása. Ugyilátszik képzelődik most is, mint mindig. Álom volt a nagyon zavaros, melyet már rég elfelejtettem. 2381

Oktatás.

Német és magyar

gyorsírást tanít perfekt gyorsírónő. Cím a kiadóhivatalban. 1966

Kereskedelmi szakoktatás

Lázár Vilmos-utca 2. szám alatt. Az április hóban kezdődött 4 havi magántanfolyamra beiratkozások még e hó 15-ig. 2393

Alkalmazást keres.

33 éves

nős, hadmentes, tanult géplakatos, összes rendszerű vezérművekről, motorokról és dinamokról vizsgával, állást keres. Fizetés és üzem megjelölésével kér szíves meghívást. Cím a kiadóhivatalban. 2386

Magános urhoz

házevetőknék ajánlkozik jobb családból való fiatal asszonyka. Címe Szabó Mancsi Szeged, Berzsenyi-u. 2. sz. 2142

Alkalmazást nyer.

Egy szerény igényű

német kisasszony, aki magyarul is tud, 2 gyermek mellé kerestetik. Tökölly-tér 5/a., I. em. 2384

Műszaki rajzeiót

keres az aradi kulturmérnöki hivatal (a nyári szünbáz átellenében) jó kézi, esetleg gépirással. 2387

Helybéli intézet

nagy gyakorlati bíró elsőrangú gép- és gyorsírónőt keres azonnali belépésre. Cím megteudható a kiadóhivatalban. 2389

Egy jó házből

való leány, ki a takarítást végzi (kefélni nem kell) és a háziasszony teendőiben is segítkezik, felvétetik, német leány előnyben részesül. Jelentkezők a reggeli órákban keretnek Sárosi-utca 7. szám alatt. 2392

Takarítónő tudó

bejárónő kerestetik. Petőfi-utca 1. szám. 33. ajtó 2373

Pénztárnoknő,

aki a német nyelvet írásban is bírja, alkalmazást nyer Pichler papickereskedésben, Szabadság-tér 1. 2374

Jó bizonyítvánnyal

bíró szobaleány ur háznál április 15-re felvétetik. Cím a kiadóban.

Lapkibordá-pár

jó fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7891

Fűtő,

aki lópatkoláshoz és kovácsmunkához is ért, azonnali belépésre kerestetik. Lehet esetleg (lábain) rokkant is. Személyes jelentkezést kér Szt. György Söröződe r. t., Lippa. 2307

Egy egyes ím kifutónak

jó fizetéssel, nyomdánkban felvétetik.

Ingtalan.

Ménesen

4 és fél kat. hold hegyi szőlő eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2351

Szabadság-tér közelében

400 31 beltelekkel 2 utcára szülő nagy ház, több lakással, 6 lóra való istállóval és 16-17 kocsi- és padozott és fedett színekkel, eladó. Bővebbet Kálmán János-utcai gyógyszerárban. 2190

3 hold szőlő

és 4 hold szőlő a gyoroki hegyen eladó. Vojtek Alajos, Arad. 2287

Séga, Koszoru-u. 18. szám

alatti házak, a hozzátartozó összes melléképületekkel, gyümölcsös-kerttel, teljesen berendezett nagyszobás konyhával, épületgerendák és fehér, szarv nélküli „Saanen” kecskék kedvező feltételek mellett szabad kézből eladók. Értekezhetni: Arad, Kis-utca 4. szám alatt. 2314

Lakást keres.

Harmadik korona

jutalomban részesül, ki butorozott szobát konyhaszolgáltatással, vagy tisztá lakást ajánlhat azonnali vagy májusra. Cím a kiadóhivatalban. 2388

Kiadó lakás.

Kiadó

május 1-re egy üzemhelyiség. Bővebbet Neuman Testvérek városi irodájában. 390

Csaléban butorozott

szoba a Bohus-palotában kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2391

Üzletek.

Kiseb vendéglőt

bérbe vennék, vidéken is. Cím a kiadóban. 2385

Üzemhelyiség kiadó

Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Hammer Vilmos villanyműszerésznél. 1028

Gyógyászat.

Az angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Vétel és eladás.

Csárdákirályné

és az összes zeneműjónaságok állandóan kaphatók Deák Béla könyv- és papírkereskedésében, Forray-utca. Telefon 902 szám. 871

Kerékpár,

teljesen jókarban lévő, szabadonfutó, kontra fékes, eladó. Thökoly Imre u. 4. 2879

Kosztóm

ídel, nagyon finom, 5-ször felvett (borszinótt) eladó, gyász miatt. Cím a kiadóban. 2394

Kereskedőknek

„Pax” tojásipótlót viszonteladásra melegen ajánljuk. Általános Forgalmi Vállalat, Honczót. 2382

Egy jókarban lévő

ponilló nyereg kerestetik. Ajánlatok a Wild cukrászdában 2383

Eladó

egy félfedél nyitott kocsi. György-utca 12. sz. 2357

50,000 arh jéminőségű téglá, jutányosan eladó. Cím a kiadóban. 2301

Eladó

I. rendű keréktalp és heromag, nagyban és kicsinyben. Bővebbet Józ Sándornál, Opécska, 3. szám alatt. 2322

Eladó

fűrészgépek, benzínmotorok, lakatosgépek, szerszámok, fűvók, kovácsüzem, stráf-kocsi, 2 kerékű kézikocsi, Autogén-heggesztő készülék, targoncák. Facán utca 6. szám. 2282

Használt élelm

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Vessék pengésedugót

bármilyet (használtat de nem töröttet) 30 fillért drbját, vidékről utánvétellel minden bejelentés nélkül Krausz Henriknél, Arad, Bocskai-tér 5. sz. 2311

Különféle.

Evezett április 6-án

délután Pankota felől Gyorokra villanyosan maradt Laend er Aladárnak Aradra címzett másra néve értéketlen levelesomag. Megtáitóját kéri, hogy azt Arad, Boros Beni tér 20. a. á küldje. 2375

Az Anusol

aranyér-kupokát mindenben pótolják a Haemorhoidál-kupok, azonos összetételű folytan hatásuk is teljesen azonos, ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Bérbe kerestetik

Arad város határában, konyhakertészetnek alkalmas, öntözhető vagy erre berendezhető 8-10 holdas földterület, továbbá egy, a bolgár kert-szethez értő kertész. Ajánlatok az Aradi és csanádi vasutak Magánüzemü központi felügyelőséghez, Jozsef főherceg-ut 22. szám, III. bejárat, ajtó 6. sz. alá intézendők. 1868

Ajánlok

Zsírosszódát

(100% és 128%) azonnali szállításra

Rosenberg József

áruügynök 2380
Arad, Thökoly Imre-utca 37.

Raffiát pótló

szőőkötözésre kiválóan alkalmas elsőrendű svéd papírból készült fonalat gyárt a

„HUNGARIA”

aradi pamutárugyár r. t.
Mintázott ajánlatok készségeel küldetnek. 1451

Földbirtokosoknak

25 évre 4½% kamat 90 arto-lyam,
50 évre 5% kamat 1% törlesztés teljes árfolyam,
68 évre 4% kamat 0.85% törlesztés 94% árfolyam mellett, továbbá

aradi és bekéscsabai házakra 50 évre 5½% kamat, ¼% törlesztés 98% árfolyam mellett törlesztéses kölcsönöket folyósított és birtokparcellázásokat elvállalja és gyorsan keresztül vezet a

Budapesti Kölcshözvetítő és Parcellázó Részvénytársaság Budapest, VIII., Kenyermező u. 6. Aradi megbízottunk: Bonyhádi József ur, Kapa-u. 47., d. u. 2-4-ig. 781

Tyukszem

és minden bőrreményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukszem: em-tapasza. A legmeggröszöttebb tyukszem a tapasz párnapi használata után leválik, a gyötörő fájdalom azonnal megszűnik. Ára 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár Arad. 12

Vegyes tüzifa

waggon-tételenként, azonnali szállításra kapható

Körösvölgyi

1538

Pálinkaraktárban.

Arad, Andrásy-tér 5. Telefon 651.

Házeladások,

valamint kisebb és nagyobb birtokok eladását, parcellázását közvetíteni vállalkozunk. Az ország minden részében előjegyezve kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megbízásokat kér

Halmi József

adás-vétel közvetítő iroda.

Lakás: Deák Ferenc-u. 5.

Telefon 728. 2369

Tokaji borok

aszu és szamorodni

Herceg Windisch-Graetz töltés

Megrendelhető vizszontelárusítók részére

2021

Erényi Tivadar

a Herceg Windisch-Graetz vezérképviselőjénél

Arad, Deák Ferenc-utca 39.

Telefon 11-48.

„Matteine”

féle

poloska- és molyirtó szer legbiztosabban pusztít.

Ára 1 korona 50 fillér.

„Matteine”

poloska- és molyirtó vállalat Arad, Boros Beni-tér 1. szám.